

MIKKELI

Talousarvioesitys 2022
Hyvinvoinnin ja osallisuuden
lautakunta

Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta

Tavoitteena on edistää kaupunkilaisten hyvinvointia ja harrastuneisuutta, lisätä poikkihallinnollisuutta, kehittää toimintaympäristöjä ja sähköisten palvelujen käyttöä sekä tehostaa kumppanuussuhteita yhdistysten ja järjestöjen kanssa.

Lautakunta vastaa kansalaisopiston, yleisten kulttuuripalvelujen, liikuntapalvelujen, nuorisopalvelujen, kirjastopalvelujen, museopalvelujen ja orkesteripalvelujen tuottamisesta.

Palvelusuunnitelma

Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan alaiset tulosalueet järjestävät asukkaiden hyvinvointia edistäviä ja syrjäytymistä ehkäiseviä palveluita. Ne tuottavat monipuolista ja laadukasta vapaan sivistystyön sekä kulttuuri- ja liikuntatarjontaa, mikä mahdollistaa kuntalaisille sekä ohjattuja että omaehtoisia palveluja. Palveluissa pyritään huomioimaan erilaiset kohderyhmät ja kehittämään markkinointia ja käyttäjälähtöisiä palveluita.

Lautakunnan palvelut ovat pääasiassa lähipalveluita. Palveluiden tuottamisessa huomioidaan kaupunginvaltuuston vuonna 2018 tekemä kaupunkirakenneselvitys, vuonna 2019 hyväksytty palvelusuunnitelma ja 2020 valmistunut TATU2023-ohjelma.

Avustuksilla ja monipuolisilla yhteistyösopimuksilla ylläpidetään ja kehitetään palvelutarjoomaa ja luodaan kolmannen sektorin toimijoille mahdollisuuksia kokeilla uudentyyppisten palveluiden tuottamista. Kaupungin eri toimijoiden kesken pyritään yhteistyöhön. Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan alaisten toimintojen merkitys on korostunut hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. Lautakunnan alaiset tulosalueet vaikuttavat myönteisesti myös Mikkelin maineeseen viihtyisänä kulttuurikaupunkina. Kaupungin talouden tasapainottamiseksi yhtenä säästötoimenpiteenä esitetään kaikkien avustusten leikkaamista 10 prosentilla. Leikkaus kohdistuu myös hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan avustuksiin lukuun ottamatta Mikkelin teatterin kannatusyhdistys ry:n avustusta, joka säilyy vuoden 2021 tasolla.

Vuonna 2022 Mikkelissä vietetään Kulttuurin unelmavuotta. Unelmavuosi toteutetaan osana Saimaa-ilmiötä, jossa Mikkelin aloittaa itäsuomalaisten maakuntien keskuskaupunkien kesken jaettujen kulttuurin unelmavuosien sarjan ensimmäisenä. Kulttuurin unelmavuosi 2022 -hankkeen rahoittaa Etelä-Savon Maakuntaliitto Euroopan aluekehitysrahastosta sekä Mikkelin kaupunki. Hanke nostaa alueen kulttuurin vuodeksi jalustalle tuoden kulttuurin, taiteen ja viihteen lähelle asukkaita, työllistäen samalla alueen toimijoita.

Mikkelin kansalaisopiston koulutustehtävä perustuu paikallisesti ja alueellisesti muun muassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, syrjäytymisen ehkäisyyn ja seniorikansalaisten keskimääräistä suurempaan määrään. Opisto toimii sivistystehtävänsä ohella merkittävänä hyvinvoinnin, elinvoiman ja osallisuuden lisääjänä ja edistäjänä alueella. Vammaisneuvosto, vanhusneuvosto ja alueellinen toiminta ovat tärkeitä väyliä osallisuuden turvaamiseksi sekä eri ryhmien näkökulmien huomioimiseksi päätöksenteossa. Kansalaisopiston ja osallisuuden tulosalue vastaa myös kaupungin osallisuuden kehittämisestä. Säästötoimenpiteenä kansalaisopiston kurssitarjontaa leikataan.

Kirjastopalveluja tarjotaan ja kehitetään kiinteissä toimipaikoissa, hakeutuvana palveluna ja verkkopalveluina. Toiminnan tavoitteissa korostuu erilaisten lukutaitojen edistäminen ja myös muun aktiivista kansalaisuutta ja hyvinvointia edistävän toiminnan mahdollistaminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Kaikissa lähikirjastoissa oleva omatoimiteknikka mahdollistaa sekä kirjastojen kokoelmien että tilan käytön paljon palveluaikoja laajemmin. Kirjastotila toimii matalan kynnyksen kohtaamispaikkana ja on käytettävissä kuntalaisten omaehtoiseen toimintaa. Tapahtumatarjontaa kehitetään kokeilemalla uudenlaisia tilaisuuksia mm Kulttuurin unelmavuoden ja Kansalaisopiston kanssa samalla kun jatketaan vakiintunutta yhteistyötä mm digiopastuksen ja Kirjastopolun merkeissä. Säästötoimenpiteenä kirjaston aineistomäärärahaa leikataan ja yhden työntekijän työaika osaaikaistetaan.

Museopalvelujen keskeisiä tavoitteita ovat kulttuuriperinnön tallentaminen, säilyttäminen ja esitleminen sekä kulttuuriperinnön arvostuksen lisääminen. Lisäksi tavoitteena on tulosalueen peruspalveluiden turvaaminen museolain ja -asetuksen edellyttämällä tavalla huomioiden erityisesti lapset ja nuoret, ikääntyneet ja erityisryhmät. Mikkelin taidemuseo toimii alueellisena vastuumuseona taidemuseotehtävän osalta Etelä-Savon alueella. Tavoitteena on kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin edistäminen alueella. Sodan ja rauhan keskus Muisti aloitti toimintansa Päämajatalossa 4.6.2021. Muisti ja Päämajamuseo toimivat yhteistyössä asiakaspalvelun ja näyttelyiden osalta. Museon säästövelvoite täyttyy vähentämällä menoja monelta eri tilikohdalta (ns. juustohöyläys).

Kulttuuripalveluiden toiminnan painopisteinä ovat lasten ja nuorten sekä ikäihmisten kulttuuripalvelut sekä erilainen tapahtumatoiminta. Hyvät ja toimivat poikkihallinnolliset yhteistyöprojektit, kuten KulttuuriKameli ja Kulttuuripolku sekä ikäihmisten kulttuuripalveluissa yhteistyö Essoten suuntaan, jatkuvat. Koronavuosien jälkivaikutukset näkyvät varmasti vielä vuonna 2022 kävijäluvuissa, toiminnassa ja taloudessa. Tärkeä osa vuoden 2022 toimintaa on myös Kulttuurin unelmavuoden myötä kulttuurin näkyväksi tekemisen jatkohyödyntäminen. Kulttuuripalvelujen säästötoimenpiteenä kaupungin johtoryhmä esitti tulosalueen sulauttamista toisen tulosalueen alle. Tälle vaihtoehtoisena säästönä esitetään 17 prosentin leikkausta avustuksista ja vähentämällä menoja monelta eri tilikohdalta (ns. juustohöyläys).

Orkesteri tuottaa taide-elämyksiä ja osallistuu kaupungin monipuolisen kulttuuritarjonnan ylläpitämiseen. Sen tehtävänä on taidemusiikkitradition vaaliminen ja kehittäminen sekä yleisötyö kaikenikäisen kuulijakunnan parissa. Orkesteri on asukkaiden hyvinvoinnin kehittämistä mahdollistava helposti saavutettava kulttuuritoimija. Orkesteri näyttäytyy merkittävänä tekijänä kaupungin mainekuvan kehittämisessä. Orkesteri tekee yhteistyötä paikallisten ja alueellisten musiikkitoimijoiden kanssa, erityisesti Saimaa Sinfonietta -orkesteriyhteistyötä Lappeenrannan kaupunginorkesterin kanssa. Orkesteri on asettanut tavoitteeksi parantaa toimintakatettaan (80 000 euroa) nostamalla tulotavoitetta ja leikkaamalla kuluja.

Liikkuva Mikkeli 2030 suunta-asiakirjan mukaisesti panostus on erityisesti lasten ja nuorten liikunnassa, terveysliikunnassa ja luontoliikunnassa. Lähiliikuntapaikkojen ja ulkoilureittien kehittäminen ja ylläpito, kävelyn ja pyöräilyn edistäminen, esteettömyyden ja saavutettavuuden parantaminen sekä viestinnän tehostaminen ovat suunta-asiakirjan mukaisia toiminnan painopisteitä. Kalevankankaan alueen kehittäminen monipuolisena ja tunnettuna liikunta- ja tapahtuma-alueena jatkuu edelleen. Vuonna 2021 perustetun seurafoorumien toiminta vakiintuu. Säästötavoitteen saavuttamiseksi esitetään avustusten leikkaamista 10 prosentilla, joistakin yksittäisistä tiloista luopumista sekä joiden maksujen ja taksojen tarkastusta lisätulojen saavuttamiseksi.

Nuorisopalvelut ovat lähipalveluita, joiden tavoitettavuus sekä kaupunki- että haja-asutusalueella tulee turvata. Digitaalisia toimintaympäristöjä ja -menetelmiä kehitetään fyysisten kohtaamispaikkojen rinnalle. Aluekoulujen suunnittelussa ja muussa tilasuunnittelussa huomioidaan nuorisotilojen siirtyminen koulujen yhteyteen sekä sisä- ja ulkoliikuntamahdollisuuksien turvaaminen niiden yhteydessä. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä kehitetään edelleen ja luodaan malli koulunuorisotyöntekijöiden työlle. Kohdennettua nuorisotyötä toteutetaan moniammatillisesti ja monipuolisia verkostoja hyödyntäen. Etsivä nuorisotyö toimii osana Ohjaamo-tiimiä. Vakiinnutetaan nuorten ehkäisevä päihdetyö osaksi nuorisopalvelujen kokonaisuutta. Nuorten osallisuutta vahvistetaan muun muassa nuorisovaltuustotyön ja lasten parlamentin kautta. Osallistavan budjetoinnin käyttöön kannustetaan. Nuorisopalvelujen kehittämisen ja arvioinnin tueksi laaditaan nuorisotyön perussuunnitelma NUPS; laadintaprosessissa nuoria osallistetaan palvelujen suunnitteluun ja arviointiin. Nuorisojärjestöjä tuetaan toiminta- ja kohdeavustuksin. Säästötavoitteen saavuttamiseksi esitetään avustusten leikkaamista 10 prosentilla.

OHJELMAKORTIT

1. HYVÄN ELÄMÄN OHJELMA

Painopiste: Yhteisöllisyys		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Syrjäytymisen ehkäisy	Maksuttomat tapahtumat ja teemapäivät/kaikki tulosalueet Kuntalaisten liikuntaharrastamisen mahdollistaminen /liikuntapalvelut Etsivä nuorisotyö tavoittaa alle 29-vuotiaan nuoren, joka kaipaa tukea koulutukseen, työelämään tai elämänhallintaan liittyvissä asioissa. Nuorisolain mukaiset ilmoitukset ja muut yhteydenotot otetaan käsittelyyn viiveettä. Kutsuntaikäiset kohdataan kutsunnoissa ja tarvittaessa ohjataan etsivän nuorisotyön palveluihin. /nuorisopalvelut Nuorisotyö ja nuorisotilat huomioidaan kouluverkkoratkaisuissa. Alueellisen nuorisotyön menetelmiä käytetään monipuolisesti. /nuorisopalvelut	Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % (Kouluterveyskysely) lähtötilanne (MLI/koko maa 2017): 4.-5. lk: 90,8 %/90,2 %, tavoite: 95% 8.-9. lk: 75,7 %/75,1 %, tavoite: 80% lukio: 74,5 %/75,2 %, tavoite: 80 % amm: 78 %/76,5 %, tavoite: 80 % Elämänlaatusa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus, % (FinSote, aikuisväestö), lähtötilanne (2015): Kaikki MLI 53,8 %/koko maa 54,5 %, tavoite: 60 % 65+ 56,6 %/52,4 %, tavoite 60 %
Kumppanuustalo-toimintamalli	Kumppanuusmallin valmistelu hankkeessa yhteistyössä kolmannen sektorin, kuntalaisten, maakunnan ja Essoten kanssa/kansalaisopisto	Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % (Kouluterveyskysely) Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017):

<p>Osallisuuden ja toimijuuden edistäminen</p>	<p>Lasten ja nuorten osallisuuden tukeminen: lasten ja nuorten vaikuttajaryhmien kuuleminen päätöksenteossa/kaikki tulosalueet</p> <p>Palvelujen saavutettavuuden parantaminen digitaalisilla palveluilla ja digiopastuksella/kaikki tulosalueet</p> <p>Osallistuvan budjetoinnin kokeilujen jatkaminen ja sopivien mallien löytäminen</p> <p>Kumppanuuspöytätoimintamallin käyttö.</p> <p>Sosiaaliset kohtaamiset mahdollistava sisältötyö; satutunnit, lukupiirit, selkolukupiiri, senioreille suunnatut tarinatuokiot, taidemusiikkiklubi, sanataidepajat, lukukoiratoiminta, lukuneuvojatoiminta, sosiokulttuurinen lukeminen, keskustelutilaisuudet</p> <p>Aktiivinen arki ja muut vapaa-ajantoimintoihin kannustavat tapahtumat/kaikki tulosalueet</p> <p>Seurafoorumien toiminta/liikuntapalvelut</p> <p>Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden yhdistyskentältä koulutustarpeiden kartoitus ja koulutusten järjestäminen yhteistyössä</p> <p>Vakiinnutetaan nuva-perintörahasen käyttö osallistavien menetelmin mikkeliäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi./nuorisopalvelut</p>	<p>4.- 8.-9. lk: 26,3 %/26,9 %, tavoite: 33 %</p> <p>lukio: 29,1 %/30,5 %, tavoite: 33 %</p> <p>amm: 31,3 %/28,6 %, tavoite: 33 %</p> <p>Ei yhtään läheistä kaveria/ystävää, % (Kouluterveyskysely)</p> <p>Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017):</p> <p>4.-5. lk: 0,6 %/0,7 %, tavoite: 0 %</p> <p>8.-9. lk: 7,2 %/8,5%, tavoite: 0 %</p> <p>lukio: 8 %/7,2 %, tavoite: 0 %</p> <p>amm: 7,6 %/7,4 %, tavoite: 0 %</p> <p>Tuntee itsensä yksinäiseksi, % (Kouluterveyskysely)</p> <p>Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017):</p> <p>4.-5. lk: 1,8 %/2,7 %, tavoite: 0 %</p> <p>8.-9. lk: 8,6 %/9,5 %, tavoite: 0 %</p> <p>lukio: 10,3 %/10,4 %, tavoite: 0 %</p> <p>amm: 7,4 %/10 %, tavoite: 0 %</p> <p>Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus, % (FinSote, aikuisväestö)</p> <p>Lähtötilanne (MLI/koko maa 2015):</p> <p>Kaikki 9,9 %/8,6 %, tavoite: 0 %</p> <p>20-64 v. 10,2 %/8,6 %, tavoite: 0 %</p> <p>65+ 9,1 %/8,6 %, tavoite: 0 %</p> <p>Osallistuvalla budjetoinnilla jaettu raha euroina</p> <p>Kumppanuuspöytätilaisuuksien määrä</p> <p>Etsivään nuorisotyöhön tulleiden ilmoitusten määrä, palveluihin ohjautuminen, kutsunnassa tavoitettujen määrä</p> <p>Alueellisen nuorisotyön toimipisteiden määrä ja sijoittelu, kohdattujen nuorten määrä</p> <p>Organisoidun liikuntatoiminnan käyntikerrat (uimahallit omanaan)</p> <p>Osallistuvien seurojen määrä</p> <p>Koulutus järjestetty / ei järjestetty, osallistujamäärä</p>
--	---	--

		Ehdotusten määrä, myönnettyjen kohteiden määrä
--	--	--

Painopiste: Aktiivinen ja hyvinvointia tukeva arki		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Luontoympäristön, kulttuurin ja rakennetun ympäristön hyvinvointivaikutusten edistäminen	Julkisen taiteen edistäminen/museopalvelut	Julkisen taiteen poikkihallinnollisen työryhmä kokoontuu säännöllisesti
	Vapaasti koulu- ja vapaa-ajankäytössä olevien lähiliikuntapaikkojen huomiointi kouluverkko- ja vapaa-ajan ratkaisujen yhteydessä, liikkumaan kannustavat ratkaisut koulusuunnittelussa/liikuntapalvelut	Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % (Kouluterveyskysely) Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017): 4.-5. lk: 48,1/45,1 %, tavoite MLI: 100 % 8.-9. lk: 22,1 %/19,2 %, tavoite: 100 % lukio: 13,6 %/13,1 %, tavoite: 100 % amm: 11,5 %/12,6 %, tavoite: 100 %
	Toteutetaan suunnitellusti nuorten ehkäisevää päihdetyötä. Tehdään ohjaustyössä liikumista, riittävää unta ja terveellistä ravintoa tukevia valintoja./nuorisopalvelut	Ehkäisevässä päihdetyössä kohdattujen nuorten määrä, toiminnan raportit

Painopiste: Sujuva ja turvallinen elämä vauvasta ikäihmisiin		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Fyysinen, psyykinen, sosiaalinen turvallisuus	Monipuoliset, laadukkaat ja helposti saavutettavat soveltavan liikunnan ryhmät aikuisille ja lapsille/liikuntapalvelut, nuorisopalvelut	Ryhmien määrä
	Esteettömyyden edistäminen palveluissa/kaikki tulosalueet	Esteettömyyssuunnitelman mukainen toiminta

2. KESTÄVÄN KASVUN OHJELMA

Painopiste: Elinvoimaisuus		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Matkailun edistäminen	Muistin toteuttaminen ja Päämajamuseon perusnäyttelyn uusiminen/museojohtaja	Muisti avautui kävijöille 4.6.2021. Päämajamuseon näyttelyhuoneita uudistetaan vuoden 2022 aikana. Viestikeskus Lokin toiminnasta kertova väliaikainen näyttely rakennetaan

		yhdessä Kaakkois-Suomen viestikillan kanssa Päämajamuseoon.
	Museostrategian liittäminen matkailustrategiaan/ museojohtaja	On liitetty
Palvelujen digitalisointi	Otetaan käyttöön uusi kunnallisen nuorisotyön tilastointijärjestelmä (aikaisemmin Lokikirja) sekä sähköinen yhteydenottojärjestelmä yhteysetsivaan.fi Tilavarausjärjestelmän kehittäminen/liikuntapalvelut Tiettyjen, harkittujen sisältöjen digitaalisessa muodossa tarjoaminen (yleiset kulttuuripalvelut) Seppo-pelin hyödyntäminen toiminnassa	Tilastojen kattavuus ja käytettävyys Sujuvampi yksittäisen vuoron varaaminen Digitaalisten palveluiden määrä / käyttökokemukset Luotujen pelien määrä / pelikertojen määrä

3. ELINVOIMAOHJELMA

Painopiste: Matkailu, vapaa-ajanasuminen, kulttuuri ja liikunta sekä niihin liittyvä tapahtumatuotanto		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Mikkelin vahvuuksien täysimääräinen hyödyntäminen ja brändin rakentaminen	Laadukkaiden tapahtumien, konserttien ja näyttelyiden järjestäminen/museopalvelut, yleiset kulttuuripalvelut, kaupunginorkesteri, nuorisopalvelut Laadukkaat kirjastopalvelut ja kansalaisopisto/kirjastopalvelut, kansalaisopisto Laadukkaiden liikuntapaikkojen rakentaminen ja kunnossapito/liikuntapalvelut Laadukasta nuorisotyötä tehdään näkyväksi kaupunkikuvassa, tiedotuksessa ja sosiaalisessa mediassa./nuorisopalvelut	Kävijämäärät, tavoite: kaikissa kävijämäärät kasvavat lähtötilanne (2017): Kirjasto: 635 534 Museo: 38 500 Orkesteri: 16 918 Kulttuuripalvelut: kävijämäärä omissa ja muiden kanssa yhteistyössä järjestetyissä tapahtumissa: 47 467; kävijämäärä tapahtumissa, joihin on myönnetty kohdeavustusta: 13 293; säännöllistä kulttuuriavustusta saavien kävijä-/osallistujamäärä: 12 011 Uimahalli: 148 829 Teatteri: 37 586 Kansalaisopisto: 5500 opiskelijaa

Työllisyydenhoito		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Nuorten sujuvan opiskelupolun ja työelämään siirtymisen tukeminen	Etsivä nuorisotyö kohtaa nuoria erilaisissa toimintaympäristöissä sekä motivoi ja ohjaa heitä koulutukseen ja työllistymistoimenpiteisiin. Toiminta on monialaista ja sitä tehdään yhteistyössä Ohjaamo Olkkarin eri toimijoiden kanssa./nuorisopalvelut	Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä, työvoimapalveluihin ohjattujen nuorten määrä

OHJELMAKORTIT / YLEISET KULTTUURIPALVELUT

Tavoitteena on edistää kaupunkilaisten hyvinvointia, harrastuneisuutta, lisätä poikkihallinnollisuutta, kehittää toimintaympäristöjä ja sähköisten palvelujen käyttöä sekä tehostaa kumppanuussuhteita yhdistysten ja järjestöjen kanssa.

Tulosalue vastaa yleisten kulttuuripalvelujen tuottamisesta.

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019) uudistui helmikuussa 2019. Uusi laki määrittelee kuntien tehtäväksi järjestää kulttuuritoimintaa. Tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee:

- 1) edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä;
- 2) luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle;
- 3) edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa;
- 4) tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen;
- 5) edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa;
- 6) edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa;
- 7) edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Palvelusuunnitelma

Kulttuuripalveluiden toiminnan painopisteinä ovat lasten ja nuorten sekä ikäihmisten kulttuuripalvelut sekä erilainen tapahtumatoiminta. Hyvät ja toimivat poikkihallinnolliset yhteistyöprojektit kuten KulttuuriKameli päivähoiton kanssa, Kulttuuripolku kasvatus- ja opetuspalveluiden kanssa, Ikäihmisten kulttuuripalveluiden osalta puolestaan yhteistyötä tehdään vahvasti Essoten kanssa. Avustuksilla on tärkeä rooli kulttuuripalveluiden toiminnassa – avustusten myötä tuetaan paikallisia toimijoita sekä turvataan monipuolista ja runsasta tapahtumatoimintaa. Kotiseututyö ja kulttuuriperinnön eteenpäin saattaminen ovat mukana koko toiminnassa. Toiminnan järjestämisessä ja sisältöjä pohdittaessa pyritään ottamaan entistä enemmän huomioon kaupunkilaisten mielipiteet. Palvelusuunnitelmassa korostuu tulosalueen eri yksiköiden yhteistyö esimerkiksi Kulttuuripolun ja Museoiden yön toteuttamisessa.

1. HYVÄN ELÄMÄN OHJELMA

Painopiste: Yhteisöllisyys		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Syrjäytymisen ehkäisy	Kaikille avoimien, maksuttomien tapahtumien järjestäminen	Kpl määrä
	Kulttuurineuvola -kokeilu	Toimintaa kokeiltu, tilaisuuksien määrä & osallistujamäärä, saatu palaute positiivista
Osallisuuden ja toimijuuden edistäminen	Edistetään kulttuurin harrastamista, mm. Aktiivinen Arki - tapahtuman ja Kulttuurijoulukaupan myötä	Kävijämäärä Aktiivisessa Arjessa, joulukaupan myyntieurot
	Kulttuuritoimijoiden infon järjestäminen, opastus ja neuvonta ja aktiivinen tiedottaminen mm. erilaisista kulttuurialan avustuksista (ei pelkät kaupungin omat)	Vähintään 1 info järjestetty

Painopiste: Aktiivinen ja hyvinvointia tukeva arki		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Kansalaislähtöisen toiminnan mahdollistaminen	Avustusmäärärahojen täysimääräinen myöntäminen	Myönnettyjen avustusten määrä / euromäärä
	Kirjaston kanssa yhdessä hankittujen kulttuurivälineiden lainausmahdollisuudesta tiedottaminen	Lainausmäärien kasvu
Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen toimenpiteet	Kulttuurisisältöisten opastettujen kävelyiden / pyöräilyiden järjestäminen, osallistujamäärän kasvattaminen hallitusti	Toteutuneiden pyöräilyjen

		kävelyiden määrä / osallistujamäärä
Luontoympäristön, kulttuurin ja rakennetun ympäristön hyvinvointivaikutusten edistäminen	Järjestetään vähintään yksi kokeilu luontoympäristössä toteutetusta kulttuurielämyksestä	Vähintään yksi luontoympäristössä järjestetty kulttuurielämys

2. KESTÄVÄN KASVUN OHJELMA

Painopiste: Terveellinen ja turvallinen ympäristö		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Ilmanlaadun parantaminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	Tarkastellaan erityisesti isojen tapahtumien kuten Hulivilikarnevaalien, Museoiden Yön ja Lasten uudenvuoden osalta toimenpiteitä, joilla voidaan ko. aihealueeseen vaikuttaa	Toimenpiteitä tunnistettu ja toteutettu vähintään 5kpl
	Keskustellaan ilmastokoordinaattorin kanssa kulttuuripalveluiden toiminnasta ja tapahtumista ilmastönäkökulmasta katsoen	Keskustelu käyty

Painopiste: Elinvoimaisuus		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Matkailun edistäminen	Yhteistyön tiivistäminen ja tiedottamisen syventäminen matkailuorganisaation kanssa	
	Pyritään huomioimaan kesäsesonki toiminnan järjestämisessä	Tapahtumia / touko-elo, kävijämäärä näissä

Painopiste: Kaupungistuminen		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Saavutettavuus	Tarjotaan vähintään yksi sisältö, josta saatavilla kieliversio / -versiot	Järjestetty / ei järjestetty, osallistujamäärä
	Järjestetään tai mahdollistetaan vähintään yksi tapahtuma / pitäjä (Anttola, Haukivuori, Ristiina, Suomenniemi)	Kaikissa järjestetty / mahdollistettu vähintään yksi tapahtuma
Palvelujen digitalisointi	Tiettyjen, harkittujen sisältöjen digitaalisessa muodossa tarjoaminen	Digitaalisten palveluiden määrä / käyttökokemukset
	Selvitetään kulttuuri toimijoiden tarve digitaalisten työkalujen käyttöön liittyen ja järjestetään koulutusta	Koulutus järjestetty / ei järjestetty, osallistujamäärä
	Seppo -pelin hyödyntäminen toiminnassa	Vähintään kaksi peliä luotu / pelikertojen määrä

3. ELINVOIMAOHJELMA

Osaaminen ja TKI-toiminta		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Korkeakoulu- ja oppilaitosyhteistyö	Laaditaan selkeitä harjoittelu- / opinnäytetyökokonaisuuksia opiskelijoille	Toteutuneiden opinnäytetöiden ja harjoittelujen lukumäärä

Kaupunkimarkkinointi		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Tapahtumat	Hulivilikarnevaalin 30-vuotisjuhlan onnistunut toteutus	Kävijämäärä, sisällön laatu hyvä asiakaspalautteiden osalta, mukana olevien tahojen lkm
	Osallistutaan aktiivisesti Mikkelin Events -hankkeeseen, mm. uuden sähköisen tapahtuma-alustan luomiseen	Osallistuttu / ei osallistuttu
	Omien ja yhteistyössä toteutettujen tapahtumien normaalitasolle pääsy koronan jälkeen, kävijämäärien normalisoituminen	Tapahtumien lukumäärä / kävijämäärä

OHJELMAKORTIT Kaupunginorkesteri

Kaupunginorkesteri tuottaa korkeatasoista ja monipuolista konserttitoimintaa ja yleisötyötä Mikkelissä ja Etelä-Savossa yhteistyössä paikallisten ja maakunnallisten musiikkitoimijoiden, lähiorkesterien sekä kotimaisten ja kansainvälisten yhteistyökumppanien kanssa.

Palvelusuunnitelma

Kaupunginorkesteri toteuttaa monipuolisia konsertteja kaupungissa ja koko maakunnassa. Klassisen musiikin lisäksi orkesteri tekee lastenmusiikkia ja kevyttä musiikkia eri toimijoiden kanssa yhteistyössä näin palvellen mahdollisimman laajaa yleisöpohjaa. Yhteistyö muiden orkesterien kanssa, erityisesti Lappeenrannan kaupunginorkesterin kanssa nimellä Saimaa Sinfonietta, rikastuttaa orkesterin tarjoamaa ohjelmakokonaisuutta mahdollistamalla suuremman kokoonpanon konsertit Mikkelissä.

Vuonna 2022 orkesteri toteuttaa yhdessä ESMO ry:n kanssa suuren oopperaproduktion Mikaelissa. Tämän lisäksi suunnitelmassa on merkittäviä kansainvälisen tason levytyksiä, sekä Saimaa Stadiumin kanssa toteutettava *Vappuspektaakkeli* keväällä 2022. Kausikonsertteja orkesteri tekee Mikkelissä n. 20 ja muualla Suomessa esiintymisiä n. 10. Tämän lisäksi orkesteri esiintyy ilmaisissa tapahtumissa ja muissa pienemmissä esiintymisissä siten, että esiintymisiä vuoden aikana kertyy n. 90 kpl.

Orkesteri tekee kaupungissa ns. kausikonserttien lisäksi paljon esiintymisiä erilaisissa juhlatilaisuuksissa tai muissa merkittävässä tapahtumissa. Orkesteri kiertää vuosittain kaikki Mikkelin alueen koulut Kulttuuripolun merkeissä viemässä kulttuurikasvatusta koululaisille opetussuunnitelman mukaisesti. Tämä lisäksi kaikki 6-luokkalaiset vierailevat orkesterin harjoituksessa näkemässä mitä orkesterin työ käytännössä on. Samoin päiväkotilaiset pääsevät nauttimaan orkesterin musiikista Kulttuurikameli työn merkeissä. Kulttuuripolku ja –kameli toteutetaan yhteistyössä kulttuuripalveluiden kanssa. Vanhusten palvelutaloissa esiintyminen on vakiintunut osaksi orkesterin normaalia toimintaa. Orkesteri pyrkii vierailemaan kaikissa palvelutaloissa, joissa on siihen sopivat tilat ja näin viemässä musiikin hyvinvointia tuottavaa vaikutusta niillekin, jotka eivät konserteissa pysty käymään.

Orkesteri tuottaa lukuisia ilmaisia matalan kynnyksen esiintymisiä kaupungissa ja maakunnassa erilaisten avustusten ja yhteistöiden avulla. Esiintymisiä on kirkoissa, kauppakeskuksissa ja vaikkapa Kirkkopuistossa. Myös osa Mikaelin konserteista on ilmaisia. Kulttuurin unelmavuonna 2022 orkesteri tekee jalkautumisia normaalia enemmän kaupungille ja paikkoihin joissa orkesteria ei normaalisti ole nähty. Kulttuurin unelmavuosi on merkittävä piristysruiske kaupungin kulttuurielämälle ja orkesteri aikoo olla siinä vahvasti mukana.

1. HYVÄN ELÄMÄN OHJELMA

Painopiste: Yhteisöllisyys		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Syrjäytymisen ehkäisy	Konserttien vienti erityisryhmille – lapset, vanhukset, maahanmuuttajat, nuoriso	Tapahtuma- ja kävijämäärät
	Yhteistyötä nuorisopalveluiden kanssa lisätään	Nuorten määrä konserteissa
Osallisuuden ja toimijuuden edistäminen	Ilmaisia ja matalan kynnyksen konsertteja	Tapahtuma- ja kävijämäärät
	Konserttien vienti erityisryhmille – lapset, vanhukset, maahanmuuttajat, nuoriso.	Tapahtuma- ja kävijämäärät

Painopiste: Aktiivinen ja hyvinvointia tukeva arki		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Luontoympäristön, kulttuurin ja rakennetun ympäristön hyvinvointivaikutusten edistäminen	Yhteistyö nuorisopalveluiden, Essoten ja kulttuuripalveluiden kanssa monipuolisesti eri kohderyhmiä palvelevan toiminnan järjestämiseksi	Tapahtuma- ja kävijämäärät

2. KESTÄVÄN KASVUN OHJELMA

Painopiste: Terveellinen ja turvallinen ympäristö		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Liikennepäästöjen vähentäminen	Orkesterin matkustamiset suunnitellaan järkevästi. Käytetään junaa aina kun mahdollista.	
	Suositaan junaa myös vierailevien esiintyjien matkustamisessa.	
Ilmanlaadun parantaminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	Orkesterin matkustamiset suunnitellaan järkevästi. Käytetään junaa aina kun mahdollista.	

Painopiste: Elinvoimaisuus		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Matkailun edistäminen	Konserttitarjonta vahvasti näkyville kaupungin viestinnässä. Markkinoinnin kehittäminen.	Ulkopaikkakuntalaisten määrä konserteissa.
	Vierailukonsertteja lähialueen kunnissa	Tapahtuma- ja kävijämäärät

Painopiste: Kaupungistuminen		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Saavutettavuus	Tehdään yleisötyötä ja madalletaan kynnyksiä tulla konserttisaliin.	Kävijämäärät
	Esiintymisiä konserttisalin ulkopuolella lisätään	Tapahtuma- ja kävijämäärät
Palvelujen digitalisointi	Striimauskonserttien teko budjetin sallimissa rajoissa	Verkkokonserttien ja katselukertojen määrä

3. ELINVOIMAOHJELMA

Painopiste: Matkailu, vapaa-ajanasuminen, kulttuuri ja liikunta sekä niihin liittyvä tapahtumatuotanto		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Matkailun ja vapaa-ajanasumisen ympärivuotinen kasvu ja pitkäjänteinen kehittäminen	Konserttitarjonnan parempi markkinointi yhdessä kaupungin viestinnän ja matkailutoimen kanssa	kävijämäärät
Mikkelin vahvuuksien täysimääräinen hyödyntäminen ja brändin rakentaminen	Orkesteri tekee kansallisesti ja kansainvälisesti näkyvää työtä ja kehittää Mikkelin mainekuvaa sivistyskuntana	Tapahtuma- ja kävijämäärät. Mediaseuranta

Kaupunkimarkkinointi		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Strategian jalkauttaminen ja brändityö	Orkesteri tekee kansallisesti ja kansainvälisesti näkyvää työtä ja kehittää Mikkelin mainekuvaa sivistyskuntana.	Kävijämäärät ja mediaseuranta
Kaupunkiorganisaation markkinoinnin ja viestinnän viestien ja visuaalisen ilmeen yhtenäistäminen	Orkesteri saatava vahvemmin mukaan kaupungin viestinnän osaksi.	
Mikkelin vetovoiman ja tunnettuuden lisääminen	Orkesterin näkyvyyden parantaminen. Yhteistyössä kaupungin viestinnän ja matkailun kanssa.	Kävijämäärät ja mediaseuranta
	Orkesterin vierailukonsertit eri puolilla Suomea.	Tapahtuma- ja kävijämäärät, mediaseuranta
Tapahtumat	Orkesteri tekee laadukkaita ja monipuolisia konserttitapahtumia.	Tapahtuma- ja kävijämäärät

OHJELMAKORTIT

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue / Museot

Tavoitteena on edistää kaupunkilaisten hyvinvointia, harrastuneisuutta, lisätä poikkihallinnollisuutta, kehittää toimintaympäristöjä ja sähköisten palvelujen käyttöä sekä tehostaa kumppanuussuhteita yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Mikkelin kaupungin museoiden tehtävänä on säilyttää, tallentaa ja tehdä tunnetuksi paikallista aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä harjoittamalla tutkimusta, opetusta, näyttely- ja julkaisu-toimintaa sekä tarjoamalla monipuolisia kuvataidepalveluja. Taidemuseo toimii alueellisena vastuumuseona Etelä-Savossa taidemuseotehtävien osalta ja edistää museotoimintaa, visuaalista kulttuuria sekä taiteeseen liittyvän tiedon saatavuutta toiminta-alueellaan.

Palvelusuunnitelma

Museopalvelujen keskeisiä tavoitteita ovat kulttuuriperinnön tallentaminen ja säilyttäminen sekä kulttuuriperinnön arvostuksen lisääminen. Lisäksi tavoitteena on tulosalueen peruspalveluiden turvaaminen museolain ja –asetuksen edellyttämällä tavalla huomioiden erityisesti lapset ja nuoret, ikääntyneet ja erityisryhmät. Sodan ja rauhan keskus Muisti aloitti toimintansa Päämajatalossa 4.6.2021. Päämajamuseon perusnäyttelyä uusitaan 2021-2022 vaiheittain. Päämajamuseon yhteen näyttelyhuoneeseen toteutetaan Viestikeskus Lokin historiasta kertova näyttely, koska Lokin luola on toistaiseksi yleisöltä suljettuna. Museopalveluiden kehittämistä jatketaan Mikkelin kaupungin museo-ohjelman mukaisesti.

Palvelusuunnitelmassa korostuu yhteistyö kaupungin eri tulosalueiden ja muiden toimijoiden välillä esimerkiksi Kulttuuripolun ja Museoiden yön toteuttamisessa. Päämajamuseo tekee tiivistä yhteistyötä Sodan ja rauhan keskus Muistin ja Jalkaväkimuseon kanssa.

1. HYVÄN ELÄMÄN OHJELMA

Painopiste: Yhteisöllisyys		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Syrjäytymisen ehkäisy	Maksuttomat tapahtumat ja teemapäivät	Kävijämäärä
	Palvelujen käyttökynnyksen madaltaminen digitaalisilla palveluilla ja digiopastuksella	Digitaalisten palveluiden käyttäjämäärä
Digitaalisten mahdollisuuksien parempi hyödyntäminen	Finna –aineiston kartuttaminen/museot. Tuotetaan digitaalisia näyttelyelementtejä Päämajamuseoon osana Sodan ja rauhan keskus Muistin valmistelua.	Digitoidun aineiston määrä Onko toteutettu K/E
Palveluiden käyttö	Museot, kävijämäärätavoite 38500.	Kävijämäärä

Painopiste: Aktiivinen ja hyvinvointia tukeva arki		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Luontoympäristön, kulttuurin ja rakennetun ympäristön hyvinvointivaikutusten edistäminen	Julkisen taiteen edistäminen.	Julkisen taiteen poikkihallinnollisen työryhmän kokoontuu säännöllisesti.

2. KESTÄVÄN KASVUN OHJELMA

Painopiste: Elinvoimaisuus		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Matkailun edistäminen	Muistin toteuttaminen ja Päämajamuseon perusnäyttelyn uudistaminen	Muisti avattiin 4.6.2021. Päämajamuseon perusnäyttelyä uusitaan vaiheittain 2021-2022.

Painopiste: Kaupungistuminen		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Saavutettavuus	Palveluiden saavutettavuuden parantaminen digitaalisilla	Digitaalisten

	palveluilla	palveluiden käyttäjämäärä
Palvelujen digitalisointi	Tuotetaan verkkomateriaalia, esim. verkkonäyttelyitä	Digitaalisten palveluiden lukumäärä

3. ELINVOIMAOHJELMA

Painopiste: Matkailu, vapaa-ajanasuminen, kulttuuri ja liikunta sekä niihin liittyvä tapahtumatuotanto		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Mikkelin vahvuuksien täysimääräinen hyödyntäminen ja brändin rakentaminen	Laadukkaiden tapahtumien ja näyttelyiden järjestäminen.	Kävijämäärä

Kaupunkimarkkinointi		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Mikkelin vetovoiman ja tunnettuuden lisääminen	Päämajamuseo, Sodan ja rauhan keskus Muisti ja Jalkaväkimuseo muodostavat toisiaan täydentävän ja yleisöä kiinnostavan sotahistoriallisen kokonaisuuden	Kävijämäärä
Tapahtumat	Tuotetaan monipuolisia, kansalaisia kiinnostavia tapahtumia, kuten esimerkiksi Museoiden yö	Kävijämäärä

OHJELMAKORTIT

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue/ Kirjastot

Kirjastopalvelut toteuttaa kirjastolaissa (2016/1492) yleisille kirjastoille annettuja tehtäviä. Mikkelin seutukirjaston toiminnassa on painotettu monilukutaidon edistämistä sekä hyvinvoinnin ja osallisuuden tukemista. Fyysiset kirjastotilat ovat kaikille avointa julkista tilaa - kirjastotila on sekä palvelu että mahdollistaja. Kirjasto tarjoaa monipuolisen ja uudistuvan kokoelman eri formaateissa, myös e-aineistoja ja palveluita on kasvavassa määrin tarjolla. Mikkelin seutukirjasto vastaa kirjastopalvelujen tuottamisesta Mikkelin kaupungin asukkaille sekä yhteistoimintasopimusten mukaisesti Hirvensalmen, Pertunmaan ja Puumalan kunnille.

Palvelusuunnitelma

Kirjastopalveluissa kehitetään saavutettavuutta mm monikanavaisilla palveluilla. Tilojen ja kokoelmien osalta saavutettavuutta on lisännyt merkittävästi se, että kaikkiin lähikirjastoihin on saatu omatoimitekniikka (Anttolan kirjastossa omatoimitekniikan käyttöönotto lokakuussa 2021.). Samalla myös tilatehokkuus on kasvanut - asiakkaat pääsevät lainaamaan aineistoja, lukemaan lehtiä ja käyttämään lähikirjastojen tiloja myös palveluaikojen ulkopuolella. Kehittämistä on siinä, että lähikirjastojen tiloja hyödynnettäisiin omatoimiaikana yhdistys- ja muuhun toimintaan matalan kynnyksen kohtaamispaikkoina. Pääkirjastoon omatoimitekniikka toteutetaan peruskorjauksen yhteydessä, myös erillistilojen käyttö mahdollistetaan omatoimiaikana.

Hakeutuvaa palvelua toteuttavan Liikkuvat kirjastopalvelut -yksikön toiminta on vakiintunut ja se palvelee aikataulunsa mukaisesti eri puolilla kaupunkia. Toimintaa kehitetään saadun palautteen ja kokemuksen mukaan. Liikkuvat kirjastopalvelut jalkautuvat yhteistyökumppaneiden tiloihin kuten kouluille ja palvelutaloille. Toimintaan kuuluu aineistopalveluiden kuten pop-up -kirjastojen ja kirjakassitoimitusten lisäksi kirjastoammatillisen osaamisen vieminen asiakkaitten luo - mm senioreille pidettävät kirjallisuustuokiot. Liikkuvien kirjastopalveluiden henkilökunta osallistuu myös Kirjastopolku-yhteistyöohjelman toteuttamiseen tekemällä ohjelmaan kuuluvia kirjavinkkauksia, satutunteja. Liikkuvat kirjastopalvelut mahdollistavat jalkautumisen mm tapahtumiin sekä hakeutuvan kirjastotyön ketterät kokeilut.

Kirjastopolku on yksi keskeisimpiä monilukutaidon edistämisen tapoja. Kirjastopolku on Mikkelin perusopetuksen, esiopetuksen ja seutukirjaston yhteisesti toteuttama ohjaussuunnitelma, joka keskittyy lukutaitojen tukemiseen ja kirjastonkäyttö- ja tv-taitojen kehittämiseen. Kirjasto on mukana esiopetuksen sekä 3-, 5-, 7- ja 9-luokkalaisten polulla. Välivuosina taitoja harjoitellaan opettajan ohjauksessa. Kevästä 2020 lähtien Kirjastopolkukäyntejä on supistettu kaupungin säästötoimien vuoksi, mutta Kirjastopolun nykyinen taso pyritään turvaamaan.

E-aineistopalveluja ja muita kirjaston verkkopalveluja kehitetään Lumme-kirjastojen laajuisesti yhteistyössä muiden kimpan kirjastojen kanssa. Lumme-kirjastojen yhteinen chat-palvelu on vakiintunut. Yhteinen Lukuneuvoja-palvelu on saatu käyntiin, jatkossa kehitetään verkon kautta tarjottavien tilaisuuksien tarjontaa Lumme-kirjastojen tasolla, samoin verkkoon tuotettavaa aineistoa kehitetään yhdessä. Korona-aikana kirjastoissa tehtiin etätapahtumina mm lukupiirejä, tietotuokioita ja erilaisia opastuksia sekä aineistovinkkauksia. Jatkossa tarkoitus on toteuttaa myös hybriditapahtumia, joissa osa osallistujista tulee paikan päälle mutta tapahtuma myös striimataan.

Uudenlaista tapahtumayhteistyötä kokeillaan mm Kulttuurin nelmavuoden ja Kansalaisopiston kanssa. Tilojen vuokraamiskäytäntöjä ja maksullisten tilojen hinnoittelua tarkastellaan aktiivisen kansalaisuuden ja mahdollistamisen näkökulmasta, jotta yhdistysten ja järjestöjen olisi entistä paremmin mahdollisuus hyödyntää kirjaston tiloja toiminnassaan.

1. HYVÄN ELÄMÄN OHJELMA

Painopiste: Yhteisöllisyys		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Syrjäytymisen ehkäisy	Kirjaston kaiken toiminnan tavoitteena on syrjäytymisen ehkäisty luku- ja kansalaistaitojen sekä osallisuuden kautta.	Tapahtumien määrä, opastusten määrä, Osallistuneiden määrä
Osallisuuden ja toimijuuden edistäminen	Sosiaaliset kohtaamiset mahdollistava toiminta: satutunnit, lukupiirit, selkolukupiiri, taidemusiikkiklubi, sanataidepajat, lukukoira-toiminta, lukuneuvojatoiminta, sosiokulttuurinen lukeminen, keskustelutilaisuudet	Osallistuneiden määrä

	Digikuilun pienentäminen ja nyky-yhteiskunnassa tarvittavien kansalaistaitojen edistäminen: kirjaston omana toimintana ja yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa järjestetyt opastukset (tietotunnit, vertaisopastukset)	Opastusten määrä Osallistuneiden määrä
	Soittimien, liikunta- ja muiden harrastusvälineiden lainauksen kehittäminen.	Lainamäärät

Painopiste: Aktiivinen ja hyvinvointia tukeva arki		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Kansalaislähtöisen toiminnan mahdollistaminen	Kirjasto tarjoaa maksuttomia tai kohtuuhintaisia tiloja kuntalaisten omaehtoiseen toimintaan	Varausten määrä
	Omatoimiajan lisääminen kirjastoissa	Omatoimiajan määrä tunteina

2. KESTÄVÄN KASVUN OHJELMA

Painopiste: Kaupungistuminen		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Saavutettavuus	Verkko- ja hybriditapahtumien tuottaminen	Tapahtumien lukumäärä
Kestävä kehitys ja ilmastomuutoksen torjunta	Kirjojen muovittamattomuuskokeilu	Kokeilun käynnistäminen

Mikkelin kaupunki/Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue/ Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta/Kansalaisopisto ja osallisuus

Tavoitteena on edistää kaupunkilaisten hyvinvointia ja harrastuneisuutta, lisätä poikkihallinnollisuutta, kehittää toimintaympäristöjä ja sähköisten palvelujen käyttöä sekä tehostaa kumppanuussuhteita yhdistysten ja järjestöjen kanssa.

Tulosalue vastaa kansalaisopistopalvelujen tuottamisesta sekä vaikuttamistoimielinten ja osallisuuden tukemiseen liittyvistä avustuksista.

Palvelusuunnitelma

Tulosalueen palvelut edistävät asukkaiden hyvinvointia ja ehkäisevät syrjäytymistä. Palveluissa pyritään ottamaan huomioon erilaiset kohderyhmät ja kehittämään markkinointia ja käyttäjälähtöisiä palveluita.

Palvelut ovat pääasiallisesti lähipalveluita, joiden järjestäminen maantieteellisesti laajalla alueella on niukkenevilla resursseilla vaikeaa.

Mikkelin kansalaisopiston koulutustehtävä perustuu paikallisesti ja alueellisesti muun muassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, syrjäytymisen ehkäisyyn ja seniorikansalaisten keskimääräistä suurempaan määrään. Koulutustehtävässä otetaan huomioon myös sivistystarpeen nopeat ja joskus yllättävätkin muutokset. Kansalaisopiston toiminta on seudullista ja perustuu paitsi tiiviiseen yhteistyöhön sivistystoimen sisällä ja kaupungin muiden toimialojen kanssa myös erilaisiin kumppanuuksiin muiden vapaan sivistystyön oppilaitosten, kolmannen sektorin toimijoiden ja muiden potentiaalisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Opisto toimii sivistystehtävänsä ohella merkittävänä hyvinvoinnin, elinvoiman ja osallisuuden lisäajänä ja edistäjänä alueella.

Vammaisneuvosto, vanhusneuvosto ja alueellinen toiminta ovat tärkeitä väyliä osallisuuden turvaamiseksi sekä eri ryhmien näkökulmien huomioon ottamiseksi päätöksenteossa. Avustuksilla ja monipuolisilla yhteistyösopimuksilla ylläpidetään ja kehitetään palvelutarjontaa ja luodaan kolmannen sektorin toimijoille mahdollisuuksia kokeilla uudentyyppisten palveluiden tuottamista.

OHJELMAKORTIT

1. HYVÄN ELÄMÄN OHJELMA

Painopiste: Yhteisöllisyys		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Syrjäytymisen ehkäisy	Kansalaisopiston kaikki toiminta ja kaikki osallisuutta tukeva ja edistävä toiminta ehkäisevät syrjäytymistä.	Toteumalle ei ole mittaria.
Osallisuuden ja toimijuuden edistäminen	Kumppanuustalomallin jatkovalmistelu ja toiminnan vakiinnuttaminen yhteistyössä kolmannen sektorin, maakunnan ja ESSOTE:n kanssa. Toimintamallilla edistetään julkisen ja kolmannen sektorin tiivistä yhteistyötä.	Valmistelun tulokset/Kumppanuuksien syntyminen
	Osallistuvan budjetoinnin kokeilujen jatkaminen ja sopivien mallien löytäminen. Kumppanuuspöytätoimintamallin käyttö.	Osallistuvalla budjetoinnilla jaettu raha euroina Kumppanuuspöytätilaisuuksien määrä
	Kansalaisopiston kurssitoiminta on perinteisesti lisännyt osallisuuden kokemuksia ja tarjonnut monia muitakin hyvinvointia lisääviä elementtejä kurssilaisille. Kansalaisopisto tekee järjestöjen kanssa monenlaista yhteistyötä ja edistää sitäkin kautta osallisuutta ja toimijuutta.	Osallistuneiden määrä Kansalaisopiston opiskelijakyselyt

2. KESTÄVÄN KASVUN OHJELMA

Painopiste: Kaupungistuminen		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Palvelujen digitalisointi	Kansalaisopiston netti-ilmoittautumisten suhteellinen määrä lisääntyy joka vuosi. Myös kurssien netissä maksaminen on ollut pitkään mahdollista ja lisääntynyt koko ajan. Myös nettikurssien määrä on vuosi vuodelta lisääntynyt.	Netti-ilmoittautumisten suhteellinen määrä. Nettikurssien määrä.
Kestävä kehitys ja ilmastomuutoksen torjunta	Kestävä kehitys on koko ajan mukana opiston toiminnassa ja myös kurssitarjonnassa. Esimerkiksi kierrätysmateriaaleja käyttävien käden taitojen kurseja on lisätty.	Kestävään kehitykseen kytkeytyvien kurssien määrä.

3. ELINVOIMAOHJELMA

Osaaminen ja TKI-toiminta		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Korkeakoulu- ja oppilaitosyhteistyö	Osa kansalaisopiston kurseista hyväksytään opintosuorituksiksi Mikkelin lukiossa ja Etelä-Savon ammattiopistossa. Kumppanuustalon kautta oppilaitosyhteistyö lisääntyy, kun opiskelijat voivat saada harjoittelupaikkoja kumppanuustalosta.	Tavoitetasoa ei tarvitse määrittellä, kyse on tärkeästä lisäpalvelusta.

Painopiste: Matkailu, vapaa-ajanasuminen, kulttuuri ja liikunta sekä niihin liittyvä tapahtumatuotanto		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Mikkelin vahvuuksien täysimääräinen hyödyntäminen ja brändin rakentaminen	Laadukkaat kansalaisopistopalvelut	5.500 opiskelijaa

OHJELMAKORTIT

Liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda palveluillaan ja rakennetulla ympäristöllä toimintamahdollisuuksia, tukea monipuolista liikuntatoimintaa sekä edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä eri kohderyhmät huomioon ottaen.

Liikuntapaikkatarjonta ja liikunnan ohjaus kannustavat kuntalaisia ohjattuun ja omaehtoiseen liikuntaan.

Liikuntapaikkarakentaminen ja jo olemassa olevien liikuntapaikkojen kunnostaminen paremmin nykyvaatimuksia vastaaviksi lisää kuntalaisten liikkumista. Tällainen vaikutus on esimerkiksi lähiliikuntapaikkojen perusparannuksella.

Palvelusuunnitelma

Liikkuva Mikkeli 2030 suunta-asiakirjan mukaisesti panostus on erityisesti lasten ja nuorten liikunnassa, terveysliikunnassa ja luontoliikunnassa. Lähiliikuntapaikkojen ja ulkoilureittien kehittäminen ja ylläpito, kävelyn ja pyöräilyn edistäminen, esteettömyyden ja saavutettavuuden parantaminen sekä viestinnän tehostaminen ovat suunta-asiakirjan mukaisia toiminnan painopisteitä. Kalevankankaan alueen kehittäminen monipuolisena ja tunnettuna liikunta- ja tapahtuma-alueena jatkuu edelleen. Vuonna 2021 perustetun seurafoorumin toiminta vakiintuu.

1. HYVÄN ELÄMÄN OHJELMA

Painopiste: Yhteisöllisyys		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Syrjäytymisen ehkäisy	Liikuntaseuroihin kuulumattomien lasten ja nuorten ohjaaminen liikunnan pariin	Valtti-toimintaan osallistuvien määrä/v
	Maksuttomat ikäihmisten liikuntaryhmät	Käyntikerrat/v
Osallisuuden ja toimijuuden edistäminen	Seurafoorumi	Mukana olevien seurojen määrä
	Koululaiskilpailuiden, paralympialaisten ja Aktiivinen Arki - tapahtuman järjestäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.	Kilpailuiden ja - tapahtumien yhteistyökumppaneiden määrä

Painopiste: Aktiivinen ja hyvinvointia tukeva arki		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Kansalaislähtöisen toiminnan mahdollistaminen	Vertaisohjaajien kouluttaminen ryhmien ohjaajiksi	Koulutettujen vertaisohjaajien määrä, ryhmien määrä.
	Avustusmäärärahojen täysimääräinen myöntäminen	Myönnettyjen avustusten määrä ja euromäärä
Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen toimenpiteet	Aktiivinen osallistuminen poikkialueelliseen suunnitteluun ja kehittämiseen.	Kohentunut infrastruktuuri
Luontoympäristön, kulttuurin ja rakennetun ympäristön hyvinvointivaikutusten edistäminen	Senioreiden elintapaohjaus	Käyntikertojen määrä
	Maksuttomien lähiliikuntapaikkojen ja ulkoilureittien rakentaminen ja kunnossapito.	Toteutettu 1-2 ulkokuntosalin uudistus

Painopiste: Sujuva ja turvallinen elämä vauvasta ikäihmisiin		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Yhdyspintatyössä valmistautuminen uuteen maakuntaan		
Fyysinen, psyykinen, sosiaalinen turvallisuus	Kaikenikäisten uimakoulut koululaisuintien lisäksi	Ryhmien määrä, osallistujien määrä
	Monipuoliset, laadukkaat ja helposti saavutettavat soveltavan liikunnan ryhmät	ryhmien määrä

2. KESTÄVÄN KASVUN OHJELMA

Painopiste: Kaupungistuminen		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Palvelujen digitalisointi	Seppo-pelin (teknologia-alusta) käyttö kuntalaisten aktivoimisessa liikuntaan. Verkkokauppa uinti- kuntosalin ja hiihtolippujen myyntiin.	pelaajien määrä verkossa myytyjen lippujen määrä
	Tilavarausjärjestelmän kehittäminen/liikuntapalvelut	Sujuvampi yksittäisen vuoron varaaminen, toteutunut/ei toteutunut

3. ELINVOIMAOHJELMA

Osaaminen ja TKI-toiminta		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Kalevankangas -kehittämislusta	Kävijämäärien laskenta ulkoilureiteillä Kalevankankaan liikunta-alueen kehittäminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa	1-2 kävijälaskurin hankinta ja kävijämäärien seuranta (toteutunut/ei toteutunut).

Kaupunkimarkkinointi		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Mikkelin vetovoiman ja tunnettuuden lisääminen	Laadukkaiden liikuntapaikkojen rakentaminen ja kunnossapito	Koneiden ja kaluston ajanmukaisuus, liikuntasuunnitelman mukainen toiminta
	Liikuntapalveluista ja -paikoista tehokkaampi viestintä	Nettisivuille tiedon lisääminen
Tapahtumat	Omien ja yhteistyössä toteutettujen tapahtumien normaalitasolle pääsy koronan jälkeen, kävijämäärien normalisoituminen	Kävijämäärä

OHJELMAKORTIT

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue / Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut edistää palveluillaan nuorten psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia, ehkäisee syrjäytymiskehitystä ja vahvistaa nuorten kansalaisvalmiuksia. Monipuolinen nuorisotyö kannustaa ohjattuun ja omaehtoiseen toimintaan. Alueellinen nuorisotyö tukee nuoren kasvua pitkäjänteisesti ja edistää nuoren olosuhteita elinpiirinsä yhteisöissä sekä tarjoaa nuorille turvallisia toimintaympäristöjä eri tiloissa ja sosiaalisen median ympäristöissä. Kohdennettu nuorisotyö tukee nuoren yksilöllistä kasvua ja kiinnittymistä yhteiskuntaan. Osallisuustoiminta edistää nuorten vaikuttamismahdollisuuksia ja kuulluksi tuleamista. Yhteiskunnallinen nuorisotyö kerää tietoa, kehittää olosuhteita, edistää yhdenvertaisuutta ja ohjaa nuorisotyön toteutusta.

Palvelusuunnitelma

Nuorisopalvelut ovat lähipalveluita, joiden tavoitettavuus sekä kaupunki- että haja-asutusalueella tulee turvata. Digitaalisia toimintaympäristöjä ja -menetelmiä kehitetään fyysisten kohtaamispaikkojen rinnalle. Aluekoulujen suunnittelussa ja muussa tilasuunnittelussa huomioidaan nuorisotilojen siirtyminen koulujen yhteyteen sekä sisä- ja ulkoliikuntamahdollisuuksien turvaaminen niiden yhteydessä. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä kehitetään edelleen ja luodaan malli koulunuorisotyöntekijöiden työlle. Kohdennettua nuorisotyötä toteutetaan moniammatillisesti ja monipuolisia verkostoja hyödyntäen. Etsivä nuorisotyö toimii osana Ohjaamo-tiimiä. Vakiinnutetaan nuorten ehkäisevä päihdetyö osaksi nuorisopalvelujen kokonaisuutta. Nuorten osallisuutta vahvistetaan muun muassa nuorisovaltuustotyön ja lasten parlamentin kautta. Osallistavan budjetoinnin käyttöön kannustetaan. Nuorisopalvelujen kehittämisen ja arvioinnin tueksi laaditaan nuorisotyön perussuunnitelma NUPS; laadintaprosessissa nuoria osallistetaan palvelujen suunnitteluun ja arviointiin. Nuorisojärjestöjä tuetaan toiminta- ja kohdeavustuksin.

OHJELMAKORTIT

1. HYVÄN ELÄMÄN OHJELMA

Painopiste: Yhteisöllisyys		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Syrjäytymisen ehkäisy	Etsivä nuorisotyö tavoittaa alle 29-vuotiaan nuoren, joka kaipaa tukea koulutukseen, työelämään tai elämänhallintaan liittyvissä asioissa. Nuorisolain mukaiset ilmoitukset ja muut yhteydenotot otetaan käsittelyyn viiveettä. Kutsuntaikäiset kohdataan kutsunnoissa ja tarvittaessa ohjataan etsivän nuorisotyön palveluihin.	Ilmoitusten määrä, palveluihin ohjautuminen, kutsunnassa tavoitettujen määrä
	Nuorisotyö ja nuorisotilat huomioidaan kouluverkkoratkaisuissa. Alueellisen nuorisotyön menetelmiä käytetään monipuolisesti.	Alueellisen nuorisotyön toimipisteiden määrä ja sijoittelu, kohdattujen nuorten määrä
	Digitaalista nuorisotyötä kehitetään siten, että nuorten kohtaaminen mahdollistuu myös verkossa.	Verkkokontaktien määrä
	Nuoria ohjataan harrastuksiin ja aktiiviseen vapaa-ajan viettoon.	Harrastavien nuorten %-osuus, kouluterveystutkimus
Osallisuuden ja toimijuuden edistäminen	Vakiinnutetaan perintörahasen käyttö osallistavien menetelmin mikkeliäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.	Ehdotusten määrä, myönnettyjen kohteiden määrä
	Toteutetaan Nuorisodialogi Erasmus+ -hanke "Nordic Ice-Breakers", jonka tavoitteena on nuorten vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen ja ystävyysskuntatoiminnan kehittäminen.	Toiminnan raportit

Painopiste: Aktiivinen ja hyvinvointia tukeva arki		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Nuorten ohjaaminen hyvinvointia tukeviin elämäntapoihin	Toteutetaan suunnitellusti nuorten ehkäisevää päihdetyötä. Tehdään ohjauksessa liikumista, riittävää unta ja terveellistä ravintoa tukevia valintoja.	Ehkäisevässä päihdetyössä kohdattujen nuorten määrä, toiminnan raportit
Nuorisotyön vahvistaminen kouluissa ja oppilaitoksissa	Päätoimiset koulunuorisotyöntekijät työskentelevät viidellä yhtenäis- ja yläkoululla aluksi hankerahoituksen turvin, tavoitteena on toiminnan vakiinnuttaminen.	Toiminnan raportit, asiakaskysely toiminnan vaikuttavuudesta
	Alueelliset nuorisotyöntekijät tekevät yhteistyötä koulujen ja oppilaitosten kanssa suunnitellusti ja säännöllisesti.	Toimintakertojen määrä, kohdattujen nuorten määrä

Painopiste: Sujuva ja turvallinen elämä vauvasta ikäihmisiin		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Fyysinen, psyykinen, sosiaalinen turvallisuus	Edistetään esteettömyyttä ja turvallisuutta palveluissa ja toimipaikoissa.	Esteettömyystiedot saatavissa, asiakaskysely nuorten kokemasta turvallisuudesta nuorisopalveluiden toiminnassa

2. KESTÄVÄN KASVUN OHJELMA

Painopiste: Terveellinen ja turvallinen ympäristö		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Kestävä kehitys ja ilmastonmuutoksen torjunta	Nuorisotyö ilmastotoivon rakentajana -hankkeen avulla ja muussa nuorisotyössä tuetaan ja kehitetään nuorten ilmastotoimijuutta.	Kestävän kehityksen tavoitteet huomioidaan nuorisotyössä

Painopiste: Kaupungistuminen		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Palvelujen digitalisointi	Otetaan käyttöön uusi kunnallisen nuorisotyön tilastointijärjestelmä (aikaisemmin Lokikirja) sekä sähköinen yhteydenottojärjestelmä yhteysetsivaan.fi	Tilastojen kattavuus ja käytettävyys

3. ELINVOIMAOHJELMA

Painopiste: Osaaminen ja TKI-toiminta		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Korkeakoulu- ja oppilaitosyhteistyö	Opiskelijoille tarjotaan harjoittelupaikkoja sekä tilataan nuorisotyötä tukevia työelämälähtöisiä opinnäyte- ja projektitoita.	Harjoittelujaksojen määrä, opinnäytteiden määrä

Painopiste: Työllisyydenhoito		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari

Nuorten opiskelupolun sujuvuus ja siirtyminen työelämään.	Etsivä nuorisotyö kohtaa nuoria erilaisissa toimintaympäristöissä sekä motivoi ja ohjaa heitä koulutukseen ja työllistymistoimenpiteisiin. Toiminta on monialaista ja sitä tehdään yhteistyössä Ohjaamo Olkkarin eri toimijoiden kanssa.	Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä, työvoimapalveluihin ohjattujen nuorten määrä
---	--	--

Painopiste: Kaupunkimarkkinointi		
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari
Mikkelin vetovoiman ja tunnettuuden lisääminen	Laadukasta nuorisotyötä tehdään näkyväksi kaupunkikuvassa, tiedotuksessa ja sosiaalisessa mediassa.	Some-reagoinnit

Kaupunginorkesteri

Palvelu	TP -2v	TA -1v	TA	Muutos TA ja -1v	Muutos-% TA ja -1v
☐ 3300 - Kaupunginorkesteri					
konsertit ja esitykset kpl	37,00	80,00	85,00	5	6,25 %
menot / konsertti tai esitys €/kpl	-25 354,33	-12 857,85	-12 027,06	831	-6,46 %
kuulijoiden määrä kpl	4 672,00	18 000,00	20 000,00	2 000	11,11 %
menot / kuulija €/kpl	-200,79	-57,15	-51,12	6	-10,55 %

Keskeiset muutokset kaudella

Orkesteri järjestää tapahtumia annetun budjetin mukaisesti. Suurena yksittäisenä tapahtumana vuonna 2022 on etelä-savolaisena yhteistyönä toteutettava ooppera maaliskuussa. Kulttuurin unelmavuosi vaikuttaa orkesterin suunnitelmiin siten, että orkesteria tullaan näkemään entistä enemmän konserttisalin ulkopuolella ilmaisissa tapahtumissa. Orkesteri esiintyy AKKU-hankkeen mahdollistamana eri puolella maakuntaa säännöllisesti. Suunnitelmissa on myös kansainvälisesti merkittäviä levytyksiä. Saimaa Sinfonietta -yhteistyö ja yhteistyöt muidenkin orkesterien kanssa jatkuu osana toimintaa.

Museopalvelut

Vuosi	2022				
Palvelu	TP -2v	TA -1v	TA	Muutos TA ja -1v	Muutos-% TA ja -1v
☐ 3400 - Museopalvelut					
käynnit kpl	18 253,00	36 150,00	38 500,00	2 350	6,50 %
menot / käynti €/kpl	-71,11	-39,94	-37,12	3	-7,07 %
näyttelyiden määrä kpl	10,00	11,00	9,00	-2	-18,18 %
tallenteiden määrä kpl	61 649,00	48 500,00	49 000,00	500	1,03 %
sijoitettavien teosten määrä kpl	685,00	661,00	650,00	-11	-1,66 %

Keskeiset muutokset kaudella

Sodan ja rauhan keskus Muisti avattiin yleisölle 4.6.2021. Päämajamuseon perusnäyttelyä uudistetaan näyttelyhuone kerrallaan resurssien mukaan. Tavoitteena on se, että Päämajamuseon perusnäyttely on uusittu kokonaan vuoden 2022 aikana. Muistin ja Päämajamuseon asiakaspalvelutoiminta on yhdistetty. Taidemuseossa toteutetaan vuonna 2022 kolme vaihtuvaa näyttelyä ja Suur-Savon museossa yksi vaihtuva näyttely. Palveluiden järjestäminen toteutuu talousarvion mukaisesti.

Kirjastot

Vuosi

Palvelu

TP -2v

TA -1v

TA

Muutos TA ja -1v

Muutos-% TA ja
-1v

☐ 3600 - Mikkelin kirjastot					
Mikkelin kirjastot yhteensä, lainat kpl	410 331,00	640 000,00	650 000,00	10 000	1,56 %
menot / laina €/kpl	-7,60	-5,07	-4,92	0	-3,08 %
Mikkelin kirjastot yhteensä, käynnit kpl	276 675,00	523 000,00	550 000,00	27 000	5,16 %
menot / käynti €/kpl	-11,27	-6,21	-5,81	0	-6,40 %

Keskeiset muutokset kaudella

Kirjastopolkuyhteistyö toteutetaan suunnitelman mukaisesti, Liikkuvat kirjastopalvelut palvelevat aikataulujensa mukaisesti. Vakiintuneet toimintamuodot niin digiopastuksen suhteen (vertaisopastus ja tietotunnit) toteutetaan, samoin sisältöpalveluissa (eri kirjastojen lukupiirit, satutunnit) voidaan taas toteuttaa livetilaisuuksina. Asiakastoiveiden mukaisesti toteutetaan edelleen myös etätalaisuuksia, kuten etätietotunteja ja verkkolukupiiri. Tilaisuuksien osalta kokeillaan pääkirjastossa yhteistyössä sekä Kulttuurin unelmavuoden että Kansalaisopiston kanssa uudenlaisia tapahtumakonsepteja.

Vapaa sivistystyö

Vuosi

Palvelu

TP -2v

TA -1v

TA

2022

Muutos TA ja -1v

Muutos-% TA ja
-1v

☐ 3700 - Vapaa sivistystyö					
opiskelijat kpl	4 546,00	5 100,00	5 000,00	-100	-1,96 %
menot / opiskelija €/kpl	-378,32	-370,59	-343,98	27	-7,18 %
opetustunnit kpl	17 343,00	20 500,00	20 000,00	-500	-2,44 %
menot / opetustunti €/kpl	-99,17	-92,19	-86,00	6	-6,72 %
kurssilaisia kpl	6 176,00	10 000,00	9 000,00	-1 000	-10,00 %
menot / kurssilainen €/kpl	-278,47	-189,00	-191,10	-2	1,11 %

Keskeiset muutokset kaudella

Kansalaisopisto jatkaa hallittua kokonaistuntimäärän supistamista.

Liikuntapaikat

Palvelu	TP -2v	TA -1v	TA	Muutos TA ja -1v	Muutos-% TA ja -1v
4000 - Liikuntapalvelut					
ohjaaja-avustusta saaneiden järjestöjen määrä kpl	15,00	34,00	34,00	0	0,00 %
menot / avustettu järjestö €/kpl	-16 181,39	-10 954,14	-15 829,41	-4 875	44,51 %
4300 - Uimahallit					
uimahallien käynnit kpl	93 946,00	183 503,00	183 000,00	-503	-0,27 %
menot / käynti €/kpl	-18,06	-10,26	-10,13	0	-1,29 %

Keskeiset muutokset kaudella

Vuonna 2022 Liikkuva Mikkeli 2030 suunta-asiakirjan toimia viedään käytäntöön. Suunta-asiakirjan mukaisesti keskitytään erityisesti lasten ja nuorten liikunnan, terveysliikunnan sekä luontoliikunnan edistämiseen. Tarkoituksena on myös tehostaa ja parantaa viestintää sen kaikissa muodoissa. Kalevankankaan alueen yhteistyön kehittäminen jatkuu edelleen.

Nuorisotoiminta

Vuosi	2022				
Palvelu	TP -2v	TA -1v	TA	Muutos TA ja -1v	Muutos-% TA ja -1v
4510 - Nuorisotoiminta					
nuorisotilat ja -toiminta käynnit kpl	10 111,00	24 500,00	24 500,00	0	0,00 %
menot / käynti €/kpl	-125,66	-56,14	-47,92	8	-14,65 %

Keskeiset muutokset kaudella

Vuoden 2022 toiminnassa keskeistä on pandemian nuorille aiheuttamien haittojen lievittäminen erilaisin yhteisöllisyyttä ja osallisuutta lisäävin toimenpitein: koulunuorisotyötä tehostetaan ja mallinnetaan, tapahtumatuotantoa ja kansainvälistä nuorisotyötä käynnistellään tauon jälkeen, Ankkuri-toimintaa vakiinnutetaan, nuoria aktivoidaan omaehtoiseen toimintaan muun muassa osallistavan budjetoinnin keinoin ja kohdennetun nuorisotyön menetelmiä monipuolistetaan.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue, Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta

Laatijan nimi: Virpi Siekinen

1.Toiminnan nykytila ja toimintaympäristön muutos

1.1 Henkilöstötarpeeseen vaikuttavat muutokset, jotka vaikuttavat vuosina 2022-2025 (lainsäädännöstä tai muualta tulevat muutokset)

Kansalaisopisto Palvelusuunnitelmassa kansalaisopistolle on osoitettu säästöjä, jotka vaikuttavat kansalaisopiston kurssimäärään. Tällä on vaikutuksia määräaikaisen henkilöstön määrään.

Kaupunginorkesteri Ei muutoksia

Kirjastopalvelut Viime vuosina tarve asiakkaille tarjottaville verkkopalveluille on kasvanut ja kasvaa edelleen, mikä vaatii lisää henkilöstöresursseja. Myös avoimen lähdekoodin Koha-kirjastojärjestelmän toimivuuden turvaaminen edellyttää riittävää resurssia ja osaamista. Kyse on vaativasta asiantuntijatyöstä. Asia selvitetään ennen TAE 2023.

Museopalvelut Museotoimen henkilöstöresurssointi on minimissään. Museotoimesta puuttuu useita keskeisiä vakansseja, jotta toimintaa voitaisiin kehittää museolain ja -asetuksen edellyttämällä tavalla. Tällaisia puuttuvia vakansseja ovat mm. konservaattori, museolehtori, Päämajamuseon amanuenssi ja toinen museomestari.

Konservaattorin työtehtäviin kuuluu museokokoelmista huolehtiminen ja museolehtorin työtehtäviin kuuluu koulun ja museon yhteistyön kehittäminen, museokasvatus sekä työpajojen ja tapahtumien järjestäminen. Nämä tehtävät joudutaan tällä hetkellä hoitamaan ostopalveluna. Taidemuseon muutettua väistötiloihin kauppakeskus Akseliin, keskelle ihmisten arkea, kävijämäärän odotetaan kasvavan. Tämä aiheuttaa haasteita asiakaspalveluhenkilökunnan riittävyyden suhteen. Päämajahistoria on Mikkelin seudun kulttuuriperinnön keskeisintä aihepiiriä. Sodan ja rauhan keskus Muisti aloitti toimintansa Päämajatalossa 4.6.2021. Yhteistyö Muistin kanssa, toiminnan kehittäminen ja Päämajamuseon näyttelyn uudistaminen edellyttävät riittävää henkilöstöresurssointia. Museomestari vastaa eri kohteiden tekniikan toimivuudesta, hälytysjärjestelmistä ja toimitilojen kunnan tarkkailusta. Museoilla on toimipisteitä ja kokoelmien säilytystiloja 15:ssä eri paikassa. Tämän tehtäväkokonaisuuden hoitamiseen tarvitaan toinen museomestari.

Museotoimi saa valtionosuutta henkilötyövuosien perusteella. Museon valtionosuus vuonna 2021 on 343 082 euroa. Vuonna 2021 valtionosuutta maksetaan 9,5 + 1,2:stä henkilötyövuodesta eli yhteensä 10,7 henkilötyövuodesta. Museoilla on vuoden 2022 alusta alkaen 9,7 henkilötyövuotta käytössä. Valtionosuuspohjaan lasketaan mukaan museon budjetista palkatut museoalan opiskelijat, joita palkataan eri pituisiksi jaksoiksi lähinnä kesätöihin eri museokohteisiin. Näistä kertyy yhteensä yksi henkilötyövuosi. Nämä yhdistettynä vakinaisiin henkilötyövuosiin päästään 10,7 henkilötyövuoden kokonaismäärään.

Liikuntapalvelut Muutoksena jäähallissa työskentelevien liikuntapaikkojen hoitajien mahdollinen siirtyminen Saimaa Stadiumille.

Nuorisopalvelut Henkilöstötarpeessa ei ole näkyvissä muutoksia.

Yleiset kulttuuripalvelut Ei muutoksia.

1.2 Ostopalvelut ja ulkoistaminen Tässä kerrotaan suunnitellut muutokset ostopalveluiden käyttöön. Mikäli näitä lisätään, on samalla kerrottava, miten asia näkyy oman henkilöstön vähentymisenä

Kansalaisopisto Ei tiedossa olevia suunnitelman muutoksia.

Kaupunginorkesteri Ei muutoksia

Kirjastopalvelut Riittävien verkkopalveluiden ja Koha-kirjastojärjestelmän toiminnan turvaaminen vaatii ostopalvelua, ellei siihen saada Mikkelin seutukirjastolle lisäresursseja.

Museopalvelut Puuttuvien vakanssien vuoksi joitakin toimintoja hoidetaan ostopalveluina. Näitä ovat mm. Museokokoelmien konservointi, museopedagogiikka sekä hankalasti liikuteltavien näyttelyesineiden, kokoelmateosten ja taideteosten siirrot. Nykyisessä henkilöstöresurssitilanteessa ostopalveluiden tarve ei vähene vaan kasvaa.

Liikuntapalvelut Ei muutoksia

Nuorisopalvelut Ostopalveluissa ei ole näkyvissä muutostarpeita.

Yleiset kulttuuripalvelut Kulttuuripalveluissa käytetään ostopalveluita isompien kulttuuritapahtumien järjestelyissä vakituisten kulttuurituottajien tukena. Vuoden aikana ostopalveluita on sisällön toteuttamisesta aina tapahtumien suunnitteluun ja koordinointiin asti. Suurin ostopalvelu on Hulivilikarnevaali.

2. Tavoiteorganisaation kuvaaminen ja henkilöstöresurssit 2022-2025

Tavoiteorganisaation kuvaaminen / tavoiteorganisaation päivittäminen

2.0 Sanallinen kuvaus tavoiteorganisaation toteutumisesta ja sen päivittämisestä:

(Kaupungin tavoiteorganisaatiosta on päätetty vuoden 2020 henkilöstösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä ja uudesta johtamisjärjestelmästä on päätetty alkukesästä 2020. Uutta valtuustokautta varten ollaan päivittämässä tavoiteorganisaatiota)

Kansalaisopisto Kansalaisopiston nykyinen organisaatio on tavoiteorganisaation mukainen.

Kaupunginorkesteri Kaupunginorkesteri toimii minimimiehityksellä. Tämä on kirjattu myös tavoiteorganisaatioon.

Kirjastopalvelut Kirjastolle asetettu tavoite kuuden henkilön vähentämisestä on toteutunut. Nykyisessä tavoiteorganisaatiossa lakkautetuiksi esitetyt Suomenniemen ja Otavan kirjastot ovat edelleen toiminnassa. Sen sijaan kaikki kolme kaupunkialueen lähikirjastoa (Lähemäki, Kalevankangas, Rantakylä) on tavoiteorganisaation mukaisesti lakkautettu.

Päivitettävässä tavoiteorganisaatiossa Otavan ja Suomenniemen kirjastojen lakkauttamisesta pitäisi luopua ja sen sijaan vahvistaa niiden käyttöä matalan kynnyksen kohtaamispaikkoina. Näissä – kuten kaikissa lähikirjastossa – on omatoimitekniikka, joka mahdollistaa kirjastojen käytön palveluaikojen ulkopuolella myös viikonloppuisin. Suurin osa Otavan ja Suomenniemen kirjastojen kuluista on kaupungin sisäisiä kuluja. Muuta huomioitavaa: Otavaan on vuoden 2021 alusta hankittu omatoimitekniikka. Suomenniemen kirjastossa toimii asiointipiste ja se toimii ennakoäänestyspaikkana ja on ainoa toimija, joka tarjoaa kyläläisille mm mahdollisuuden asiakaskoneiden käyttöön ja tulostamiseen, sekä ainut kokoontumistila. Kirjastoihin kohdennettu henkilöstöresurssi on pieni: Otava 0,6 htv, Suomenniemi 0,4 htv.

Museopalvelut -

Liikuntapalvelut Tavoiteorganisaatio on toteutunut muuten, paitsi jäähallien ja jalkapallohallin työntekijöiden kohdalla prosessi on vielä kesken.

Nuorisopalvelut Johtamisjärjestelmän muutos on toteutettu 1.7.2020 alkaen. Nuorisopalveluihin liittyvät Tatu-ohjelman toimenpiteet eivät vaikuta henkilöstöresursseihin.

Yleiset kulttuuripalvelut -

2.1 Vakituisten henkilöstömäärän kehitys vuosina 2022-2025 (Tavoiteorganisaation myötä on tavoiteltu 120 HTV pysyvää vähennystä ja Tatu-ohjelman myötä tavoitellaan vielä 40 HTV:n lisävähennystä)

Kansalaisopisto Kansalaisopiston nykyinen organisaatio on tarkoituksenmukainen suhteessa palvelutuotantoon, eikä tarvetta muutoksiin ole.

Kaupunginorkesteri Ei muutoksia.

Kirjastopalvelut Ei muutoksia.

Museopalvelut Museotoimessa on 9 henkilötyövuotta. Syksyllä 2019 kaupunginvaltuustossa hyväksytyssä museostrategiassa esitetään useiden vakanssien perustamista siten, että vuoteen 2024 mennessä museoissa olisi yhteensä 14 henkilötyövuotta.

Liikuntapalvelut Ei muutosta.

Nuorisopalvelut Ei muutoksia.

Yleiset kulttuuripalvelut Ei muutoksia.

2.2 Määräaikaisen henkilöstömäärän kehitys vuosina 2022-2025. (Kaupungin tavoitteena on vähentää määräaikaisten ja sijaisten käyttöä. Millä toimenpiteillä yksikössä tätä toteutetaan ja mikä on vähennys henkilötyövuosina omassa yksikössä)

Kansalaisopisto Kansalaisopiston tuntimäärää vähennetään ja se vähentää jossakin määrin määräaikaisen henkilöstön eli tuntiopettajien käyttöä.

Kaupunginorkesteri Orkesterissa määräaikaisten työsuhteiden määrä riippuu aina ohjelmasta ja siitä toimivatko vierailijat verkortilla vai laskuttavatko. Ei merkittäviä muutoksia.

Kirjastopalvelut Kirjastopalveluissa määräaikaisia työntekijöitä käytetään ns. seutukirjastojen (Hirvensalmi, Pertunmaa, Puumala) poissaolojen paikkaamiseen, koska em. kirjastojen osalta kirjastopalvelut pitää tuottaa sopimuksen mukaisesti ja kuntia veloitetaan toteutuneiden kustannusten mukaan. Mikkelin seutukirjaston omissa toimipisteissä ei sijaisia käytetä kuin poikkeustapauksissa, kun on kyse pitkistä poissaoloista. Kirjasto tekee paljon kehittämishankkeita ja osaan hankkeista on palkattava määräaikainen hanketyöntekijä, mutta silloin työntekijän palkkakulut sivukuluineen katetaan kehittämisyhteistyöstä.

Museopalvelut Kesäaikana, jolloin kaikki museotoimen yleiskohteet ovat avoinna, on kohteiden avoinnapidossa ja valvonnassa museotoimen budjetista palkattuja museoalan opiskelijoita (3 opiskelijaa). Lisäksi kohteiden avoinnapidossa on koululaisia vuosittain 7-8 henkilöä. Keskimäärin 1-2 opiskelijaa palkataan vuosittain erilaisiin projekteihin, jotka rahoitetaan ulkopuolisella avustuksella. Määräaikaisten työntekijöiden vähentäminen onnistuu vain sulkemalla yleisölle avoimia museokohteita. Lisäksi Sodan ja rauhan keskus Muistiin palkataan 5 kesätyöntekijää ja Jalkaväkimuseoon 5 kesätyöntekijää Mikkelin kaupungin museoiden toimesta.

Liikuntapalvelut Ei muutosta. Sijaisia palkataan mm. perhe- ja opintovapaiden ajalle. Myös uimahallien sairauspoissaolot täytyy paikata sijaisjärjestelyin, koska henkilöstömitoitus on säädelty (Tukes).

Uimahalleilla lauantaipäivien aukiolot hoidetaan pelkästään määräaikaisilla työntekijöillä, koska vakituisen henkilöstön määrä ei riitä 7-päiväiseen kaksivuorotyöhön. Jos määräaikaisista luovutaan, täytyisi esimerkiksi toinen uimahalli sulkea viikonloppuisin mutta tämä ei tuo säästöjä johtuen viikonloppun lipputulosta, jotka menetettäisiin, jos halli olisi kiinni.

Nuorisopalvelut Nuorisopalveluissa määräaikaisia työntekijöitä palkataan silloin, kun hanketyö/hankerahoitus sen mahdollistaa. Sijaisia palkataan, kun tehtävän hoitaminen sitä edellyttää.

Yleiset kulttuuripalvelut Pysyvä toiminta on pyritty hoitamaan vakituisen henkilöstön toimesta. Kaikkea ei kuitenkaan pystytty itse tuottamaan, mm. osaa tapahtumatoiminnasta. Määräaikaisia työntekijöitä on kulttuuripalveluissa ollut noin yksi vuodessa. Harjoittelijoita ja opiskelijoita on vuosittain 1-2. Kesätyöntekijöitä on kulttuuripalveluissa ollut 5-7.

2.3 Eläkepoistuma ja sen hyödyntäminen. (Ennusteiden mukaan meillä tulee eläköitymään noin 60 henkilöä vuosittain suunnitelmakauden aikana. Tulosalue kertoo, kuinka monta tehtävää suunnitellaan jätettäväksi täyttämättä ja mitä toiminnallisia tai palvelutasomuutoksia se vaatii tai miten eläköitymistä muutoin aiotaan hyödyntää)

Kansalaisopisto Tulosalue ei suunnittele jättävänsä tehtäviä täyttämättä mahdollisten eläköitymisten yhteydessä.

Kaupunginorkesteri Orkesteri toimii minimimiehityksellä. Eläkepoistuman hyödyntäminen mahdotonta.

Kirjastopalvelut Tehtävät suunnitellaan täytettäväksi, mutta tehtäväkuva tarkistetaan joka kerta ja arvioidaan, mitä osaamista koko seutukirjaston tasolla tarvitaan. Korkeakoulutetun henkilökunnan osuus ei saa edelleen laskea.

Museopalvelut Mikäli museokohteita aiotaan pitää nykyisessä laajuudessaan avoinna yleisölle ja museopalveluiden taso halutaan säilyttää nykyisellään, on eläköityvien henkilöiden tilalle rekrytoitava uudet työntekijät. Kulttuurihistoriallisessa Suur-Savon

museossa, taidemuseossa (alueellisessa vastuumuseossa) ja Päämajamuseossa tulee säilyttää ympärivuotinen avoinnapiito, jotta museolain museokohteiden avoinnapiitoa koskevat edellytykset täyttyvät ja museoiden valtionosuus saadaan täysimääräisenä.

Liikuntapalvelut Ei muutosta. Vuosien 2020 – 2021 aikana kolmen eläkkeelle jääneen henkilön tehtäviä ei täytetty.

Nuorisopalvelut : Ei tiedossa olevaa eläköitymistä tehtävissä, jotka voidaan jättää täyttämättä.

Yleiset kulttuuripalvelut Yleisistä kulttuuripalveluista ei ole eläköitymässä yhtäkään henkilöä lähivuosina.

2.4 Henkilöresurssien sisäiset muutokset Tässä kohdassa voidaan tarvittaessa esitellä, miten henkilöstöä on tarkoitus sisäisesti siirtää tulosalueen sisällä tai niiden välillä

Kaupunginorkesteri Ei tiedossa muutoksia. On ollut puhetta tavoiteorganisaationkeskustelussa, että kulttuuripuolelle (orkesteri, kulttuuripalvelut, museot) olisi tarvetta myyntiin ja markkinointiin keskittyvälle henkilölle. Resurssi voisi olla jaettu em. tulosalueiden kesken.

Kirjastopalvelut Kirjaston toiminnan kannalta riittävän vahtimestariresurssin turvaaminen on ensiarvoisen tärkeää, koska Mikkelin pääkirjaston on Lumme-kirjastokimpan aineistokuljetusten logistinen solmukohta. Saapuva ja lähtevä aineisto on käsiteltävä nidekohtaisesti, lisäksi kaikki hankinnat on keskitetty pääkirjastoon. Kirjastossa järjestetään paljon tapahtumia, sekä kirjaston omia että muiden toimijoiden, ja vahtimestaria tarvitaan tilojen käyttöön liittyvissä järjestelyissä. Kirjasto ostaa vahtimestaripalvelut jatkossa asumisen ja toimintaympäristön palvelualueelta. 1 htv ei riitä, vaan tarve on 1,5 -2 ht. Kirjasto toivoo edelleen, että vahtimestari (mutta eri tehtävänimekkeellä) siirrettäisiin kirjaston työntekijäksi, koska tehtäväkuva kirjastossa poikkeaa täysin virastovahtimestareiden tehtäväkuvasta.

Museopalvelut Pien-Toijola siirtyi keväällä 2021 Ristiina-Seuran hoidettavaksi. Samassa yhteydessä siirtyi museotyöhön suunnattu yhden kulttuurituottajan 0,15 % työaika kulttuuripalveluiden käyttöön.

Liikuntapalvelut Liikuntapaikkojen hoitajat, uimahallien työntekijät ja liikunnanohjaajat voivat työskennellä pääasiallisen työkenttäänsä lisäksi muissa kohteissa osaamisensa mukaisesti. Vuoden 2021 loppupuolella ulkoliikuntapaikkojen hoitaja siirtyy vakituiseen tehtävään uimahallien laitospäälliköksi. Tämän lisäksi yksi uimaopettaja-uinninvalvoja koulutetaan laitospäälliköksi, jolloin hän voi toimia laitospäällikön sijaisena.

Nuorisopalvelut Ei muutosta.

Yleiset kulttuuripalvelut Pien-Toijolan talonpoikaismuseo siirtyi keväällä 2021 Ristiina-Seuran hoidettavaksi. Samassa yhteydessä siirtyi museotyöhön suunnattu yhden kulttuurituottajan 0,15 % työaika kulttuuripalveluiden käyttöön.

1. Kerro mitä osaamistarvetta tulosalueen henkilöstöllä on suhteessa henkilöstösuunnitelmassa olevaan tavoiteorganisaatioon:

Kansalaisopisto Koska kansalaisopistolla on pieni henkilökunta, on tärkeää, että heidän ammattitaitoaan päivitetään jatkuvasti, että koulutustarjonta saadaan pidettyä tuoreena ja asiakkaita kiinnostavana.

Kaupunginorkesteri Muusikoille yhteinen koulutus orkesterin soinnillisen laadun kehittämiseksi.

Kirjastopalvelut

- ohjausosaaminen ja sisältöjentuntemus (kaikki asiakaspalvelutyötä tekevät, erityisesti kirjastovirkailijat)
- digitaitojen kehittäminen, erityisesti e-sisällöt ja laitetuntemus (kaikki asiakaspalvelustyötä tekevät)
- palvelujen suunnittelu (koko henkilöstö)
- viestintätaidot (asiantuntijatehtävät)

Museopalvelut Digitaalisuus lisääntyy museoissa sekä näyttely että kokoelmatoiminnassa. Kaikki digitaalisuuteen liittyvä koulutus on tarpeellista ja hyödyllistä koko henkilökunnalle.

Liikuntapalvelut Tavoitteena olisi, että liikuntapaikoille palkatut uudet työntekijät, joilla ei ole liikuntapaikkojen hoitajan koulutusta, kävisivät koulutuksen esim. oppisopimuskoulutuksena, jos heillä ei sitä vielä ole.

Liikuntapalveluiden uimahallien työntekijät tarvitsevat koulutusta asiakaspalvelutilanteissa, vaarallisissa tilanteissa, ensiaputilanteissa, evakointitilanteissa toimimiseen ja erilaisten kemikaalien kanssa työskentelyyn. Uimaopettaja-uinninvalvojat tarvitsevat uinninopetukseen ja vesiliikunnan ohjaukseen koulutusta. Laitosmiehet tarvitsevat vedenkäsittelyyn ja työturvallisuuteen liittyvää koulutusta. Hallimestari tarvitsee henkilöstön johtamiseen liittyvää koulutusta sekä myös vedenkäsittelyyn ja työturvallisuuteen liittyvää koulutusta, koska on esimiehenä vastuussa turvallisista toimintatavoista ja työympäristöstä.

Nuorisopalvelut Ei ehdotuksia.

Yleiset kulttuuripalvelut Tulevaisuuden työkalupakin päivitystä tarvitaan jatkuvasti; erilaiset digitaaliset palvelut, sovellukset, virtuaalitodellisuus

2. Esitä ehdotuksia yhteisistä koulutuksista, joita työnantajan toivotaan järjestävän henkilöstölle työpaikalla / Mikkelissä:

Kansalaisopisto Ei ehdotuksia.

Kaupunginorkesteri Ei ehdotuksia.

Kirjastopalvelut

- verkosto-osaaminen: verkostojen johtaminen, verkostoissa toimiminen
- yleiset työyhteisötaidot
- palvelujen suunnittelu osallistavasti
- ohjelmakoulutukset: excel, PowerBi (& muut tilastoja visualisoivat ohjelmat, joita kaupungilla käytössä)
-

Museopalvelut Tarpeita on perusohjelmien käytön parantamisessa, esim. Teamsin tehokäyttö ja Excel-koulutus olisi tarpeellista.

Liikuntapalvelut IT-ratkaisuihin liittyviä koulutuksia, ensiapukoulutuksia/-päivityksiä, esimieskoulutukset, eri hallinnon osa-alueisiin liittyviä täsmä -koulutuksia

Liikuntapalveluiden uimahallien työntekijät tarvitsevat seuraavia koulutuskokonaisuuksia: Excel –koulutuksia / alkeis- ja syventävät koulutuskokonaisuudet, Teams A perusteet B jatkokurssi(etäkoulutus), asiakaspalvelu- ja palautteen käsittely(etäkoulutus), Tietosuojakoulutus/Tietoturvakoulutus.

Nuorisopalvelut Ei ehdotuksia.

Yleiset kulttuuripalvelut Teosto -asioista voisi järjestää yleiskoulutuksen (Huom! Teoston asiantuntija), ottaen huomioon eri tulosalueiden näkökulmat.

3. Mihin ammatillinen koulutus painottuu tulosalueella:

Kansalaisopisto Koulutus painottuu ammattitaidon ylläpitämiseen ja kehittämiseen sekä erilaisten opetuksessa vaadittavien lisenssien ylläpitämiseen. Lisäksi tarvitaan työmenetelmiin, pedagogiseen osaamiseen sekä uusiin kurssiteemoihin liittyvää koulutusta. Koulutuksen kokonaisuutena on vaikea arvioida, koska koulutustarjonta ei ole kaikilta osin tiedossa vielä tässä vaiheessa.

Kaupunginorkesteri Muusikoiden ammattitaidon ja orkesterin soinnin kehittäminen.
Esimieskoulutus.

Kirjastopalvelut

- erilaiset sisältökoulutukset kirjastojen aineistoista
- monilukutaitokoulutukset
- e-aineistojen käyttö
- ohjaustaidot

Museopalvelut Ammatillisen koulutuksen osalta museot ovat riippuvaisia Suomen Museoliiton tarjoamista koulutusmahdollisuuksista.

Liikuntapalvelut Uimahallit: Uimahalleilla tulee olla joka vuosi Trimmi-kurssi, jossa käydään turvallisuuteen liittyviä asioita yhdessä läpi. EA1-koulutus järjestetään koko henkilöstölle säännöllisesti. Lisäksi pelastuslaitos järjestää evakointiin ja alkusammutukseen liittyvää koulutusta säännöllisesti. Uimahallipäivät, Aqua-päivät ja Ceepos -koulutuspäivät, allasvesihygieniapassien päivitys

Muut liikuntapaikat: Kenttäpäivät, jäähallipäivät, ensiaputaitojen sekä muiden työssä tarvittavien lupien päivitys (kuten tulityö, työturva, tieturva)

Ohjaustoiminta: Soveltavan liikunnan työkokous

Hallinto: Itä-Suomen liikuntaviranhaltijoiden alueellinen työkokous, Liikuntatoimen neuvottelupäivät, liikuntajohtajien tapaamiset.

Nuorisopalvelut Ammatillisia koulutuksia työn eri osa-alueilta (mm. digitaalinen nuorisotyö, koulunuorisotyö, nuorisotyön raportointi ja arviointi, tunne- ja vuorovaikutuskoulutus, nepsy-koulutukset), työhyvinvointia ja työssä jaksamista tukevaa koulutusta.

Yleiset kulttuuripalvelut -

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2020	Käyttösuunnitelma 2021	Lautakunta 2022	2022-2021 Muutos-%
TO_30	Hyvinvoinnin ja osallisuuden I				
3	Toimintatuotot	1 959 388	2 887 800	3 464 600	20,0 %
37	Valmistus omaan käyttöön				
4	Toimintakulut	-18 073 151	-19 838 700	-20 195 400	1,8 %
I	TOIMINTAKATE	-16 113 764	-16 950 900	-16 730 800	-1,3 %
TA_300	Hyvinvoinnin ja osallisuuden p				
3	Toimintatuotot			374 400	
37	Valmistus omaan käyttöön				
4	Toimintakulut	-2 151 164	-2 323 600	-2 775 700	19,5 %
I	TOIMINTAKATE	-2 151 164	-2 323 600	-2 401 300	3,3 %
TA_320	Yleiset kulttuuripalvelut				
3	Toimintatuotot	770	97 500	99 800	2,4 %
37	Valmistus omaan käyttöön				
4	Toimintakulut	-456 447	-659 800	-624 800	-5,3 %
I	TOIMINTAKATE	-455 676	-562 300	-525 000	-6,6 %
TA_330	Kaupunginorkesteri				
3	Toimintatuotot	79 111	117 500	200 000	70,2 %
37	Valmistus omaan käyttöön				
4	Toimintakulut	-933 118	-1 025 200	-1 022 300	-0,3 %
I	TOIMINTAKATE	-854 006	-907 700	-822 300	-9,4 %
TA_340	Museopalvelut				
3	Toimintatuotot	158 271	112 000	115 000	2,7 %
37	Valmistus omaan käyttöön				
4	Toimintakulut	-1 291 700	-1 440 100	-1 429 100	-0,8 %
I	TOIMINTAKATE	-1 133 429	-1 328 100	-1 314 100	-1,1 %
TA_360	Kirjastopalvelut				
3	Toimintatuotot	493 001	457 000	428 700	-6,2 %
37	Valmistus omaan käyttöön				
4	Toimintakulut	-3 400 538	-3 634 900	-3 598 400	-1,0 %
I	TOIMINTAKATE	-2 907 537	-3 177 900	-3 169 700	-0,3 %
TA_370	Kansalaisopisto ja osallisuus				
3	Toimintatuotot	363 361	510 000	515 700	1,1 %
37	Valmistus omaan käyttöön				
4	Toimintakulut	-1 890 765	-2 238 900	-1 928 000	-13,9 %
I	TOIMINTAKATE	1 527 404	-1 728 900	-1 412 300	-18,3 %
TA_400	Liikuntapalvelut				
3	Toimintatuotot	715 803	1 393 100	1 473 400	5,8 %
37	Valmistus omaan käyttöön				
4	Toimintakulut	-6 474 157	-6 988 700	-7 239 000	3,6 %
I	TOIMINTAKATE	-5 758 354	-5 595 600	-5 765 600	3,0 %
TA_450	Nuorisopalvelut				
3	Toimintatuotot	149 068	200 700	257 600	28,4 %
37	Valmistus omaan käyttöön				
4	Toimintakulut	-1 334 417	-1 527 500	-1 578 100	3,3 %
I	TOIMINTAKATE	-1 185 349	-1 326 800	-1 320 500	-0,5 %

Toimintaympäristö ja toiminnan organisointi	Riskin kuvaus	Riskin arviointi			Toimenpiteet riskin hallitsemiseksi	Vastuuhö ja -yksikkö	Toimenpiteiden seuranta ja raportointi
		Riskin vaikutus	Riskin todennäköisyys	Riskin kokonaisarvio			
Lainsäädännön muutokset (uudistusten seuranta ja huomiointi toiminnassa)	lainsäädäntöön tulee muutoksia esim. kesken toimintavuoden - miten resurssit turvataan, ylläpitävätö muutokset toiminnassa? jos ei tunne ohjeistusta, voi toimia vastoin kaupungin ohjeistusta, tuhlatu aikaa ja tuhlatu rahaa.	4	2	8	Säännöllinen valtionhallinnon, ministeriöiden, lainsäädäntövalmistelun ym. toiminnan seuranta, ennakoiti	sivistysjohtaja, tulosaluejohtajat	jatkuva seuranta, ta-valmistelussa ajantasalla
Hallintosääntö ja muiden sääntöjen ja ohjeiden ajantasaisuus, kattavuus ja niiden tunteminen	Perehdyttämiseen ei riitä aikaa/uuden oppimiseen ei riitä aikaa,	2	2	4	ajantasaiset ohjeet helposti saatavilla, sääntöjen riittävä perehdyttäminen	sivistysjohtaja, tulosaluejohtajat, esimiehet	muutosten jalkauttaminen heti
Toimielintyöskentelyn ja päätöksenteon toimivuus	"lipsutaan" sovitusta linjauksista, jolloin talous ja toiminta ei kohtaa	4	3	12	koulutus uusille luottamushenkilöille, valmistelijaille, esittelijöille	hallintojohtaja, sivistysjohtaja, valmistelijat	valmistelu-päätöksenteko-toimeenpano-seuranta
Tehtävien, vastuiden ja toimivaltuuksien selkeys (ajantasaiset tehtäväkuvaukset, prosessikaaviot jne)	tehdään turhaa työtä, muutostilanteessa selkeät ja tasapuoliset vastuunjaot	2	2	4	tva-päivitykset kunnossa, toimintasääntö ajantasalla	esimiehet	muutokset huomioidaan heti
Organisaatiotarkenteen selkeys ja tarkoituksenmukaisuus	"vääranlaisten" rajapintojen syntyminen, yhteistyön vaikeutuminen	2	2	4	organisaatio vastaa toimintaa	sivistysjohtaja, tulosaluejohtajat, lautakunnat	strategiavalmistelun yhteydessä tsekataan organisaatiotarkenne?
Palvelujen järjestäminen (itse tuotettu, ostopalvelu, yhteistoiminta tms)	palvelujen tuottaminen häiriintyy, tiedonkulku kaikille asianosaisille oikeaan aikaan/mahdollisimman pian, ulkoa tuleva riski toteutuu ja aiheuttaa häiriötä toiminnassa (esim. korona)	3	3	9	sopimuskomppanin valinta, selkeät sopimukset, toiminnan seuraaminen ja valvominen, ennakoiti	sivistysjohtaja, tulosaluejohtajat, esimiehet	jatkuva seuranta, poikkeamiin puuttuminen
Tehtävien häiriötön toiminta toimialalla (esim. odottamattomien tapahtumien vaikutukset)	palvelujen tuottaminen häiriintyy, tiedonkulku kaikille asianosaisille oikeaan aikaan/mahdollisimman pian, ulkoa tuleva riski toteutuu ja aiheuttaa häiriötä toiminnassa (esim. korona)	4	4	16	ennakkosuunnittelu, valmiussuunnitelma ajan tasalla, vastuunjaot, tiedonkulun varmistaminen, säännöllinen seuranta, häiriötilanteeseen varautuminen - myös resurssien turvaaminen	johto, esimiehet	varautumissuunnitelman ajantasalla pitäminen, tsekkaukset 1 krt/vuosi
Suunnittelu- ja seurantarjestelmä sekä talous							
Strategian tavoitteiden ja päämäärien seuranta ja toteutuminen	strategian tavoitteet eivät toteudu (riittävästi), tavoitteisiin ei sitouduta riittävin resurssein	2	2	4	strategia toimijoilla ja päättäjillä mielessä ja ohjaa toimintaa	lautakunnat, sivistysjohtaja, tulosaluejohtajat	ta-valmistelu ja seurannat (3, 7 ja 10)
Talousarviotavoitteiden johtaminen strategiasta	strategia ei ole toimintaa ohjaava työkalu	3	2	6	strategian jalkauttaminen	sivistysjohtaja, tulosaluejohtajat	ta-valmistelun yhteydessä
Talousarviotavoitteet kattavat olennaiset asiakokonaisuudet ja perustehtävät	keskeisiin tehtäviin ei kohdistu riittävä resurssia	4	3	12	talousarviotavoitteiden tarkoituksenmukainen suunnittelu	tulosaluejohtajat	ta-valmistelun yhteydessä
Tavoitteiden selkeys, mitattavuus, yhteys resurssihin	tavoitteiden täyttymistä on vaikea mitata ja perustella resurssien kohdentamista	1	1	1	huolellinen suunnittelu	tulosaluejohtajat	ta-valmistelun yhteydessä
Talousarvion täydellisyys; kaikki tiedossa olevat menot ja tulot on budjetoitu	tulojen alittuminen ja menojen ylittyminen	3	2	6	huolellinen suunnittelu, riittävä ja realistinen aikatalutus	sivistysjohtaja, tulosaluejohtajat, taloustiimi	ta-valmistelun yhteydessä
Talousarvion seuranta ja talousarviomuutokset, lisämäärärahat	tulojen alittuminen ja menojen ylittyminen tavoitteiden toteuttamiseen vaikuttavat myös	3	2	6	säännöllinen ja huolellinen seuranta	sivistysjohtaja, tulosaluejohtajat, taloustiimi	säännöllinen seuranta
Tavoitteiden toteutuminen (toteutumista uhkaavien riskien tunnistaminen)	uikoiset tekijät (omasta toiminnasta riippumattomat), esim. korona	3	3	9	huolellinen suunnittelu ja varautuminen, seuranta	sivistysjohtaja, tulosaluejohtajat	seurannat (3, 7 ja 10)
Yksikön talouteen liittyvät vastuut ja niiden selkeys	Yksikkö ei tiedä omaa vastuutaan talousarvion toteuttamisessa	2	2	4	talousarvion jalkauttaminen yksikkötasolle, toiminnan ja talouden avaaminen	tulosaluejohtajat	toimintasääntö ajantasalla, käyttösuunnitelmassa vastuutus
Talouden toteutumisarportointi, määrärahasuranta, poikkeamat	talousarvion "karkaaminen" näpeistä	3	2	6	huolellinen ja säännöllinen seuranta ja poikkeamiin puuttuminen	esimiehet, taloustiimi	säännöllinen seuranta
Päätöksenteko							
Päätöksenteossa noudatetaan sääddöksiä ja määräyksiä	muotovirheet	3	2	6	sääddöksien ja määräysten tunteminen, koulutukset	valmistelijat	valmistelun yhteydessä
Päätösten valmistelu ja ennakoarviointi	kuulemiset ja osallistaminen jää tekemättä	3	2	6	"vaikutusten arviointi" pohdittavaksi jokaiseen päätökseen - vaikutuksia joko on tai ei ole, jos on -> ennakoarviointi	valmistelijat	valmistelun yhteydessä
Päätösten tiedoksianto	tiedoksianto osalliselle jää tekemättä	4	1	4	tarkkuutta päätöksentekoprosessiin	valmistelijat	valmistelun yhteydessä
Päätösten täytäntöönpanon seuranta	ei toimita päätöksen mukaisesti ei noudateta esim. talouden tasapainottamisohjelmassa olevia linjauksia	3	3	9	seurataan	valmistelijat	valmistelun yhteydessä
Päätöksenteon delegointi ja otto-oikeudet	lautakuntatason päätöksissä	3	1	3	päätösten noudattaminen ja huomioiminen valmistelussa	valmistelijat	
Henkilöstö							
Henkilöstön riittävyys/saatavuus	täyttölaprosessin sujuvuus, ylläpitävät poissaolot aiheuttavat ongelmia palvelujen tuottamisessa	4	3	12	työjärjestelyt, mutta ne eivät välttämättä onnistu, kun henkilöstöresurssi on niukka, riittävä henkilöstöresurssi/ varahenkilöstö	esimiehet ja hliöstöpalvelut	jatkuva seuranta
Henkilöstön osaaminen ja sen ylläpitäminen	kelpoisen henkilöstön saatavuusongelmat, henkilöstö ei aina pysty osallistumaan täydennyskoulutuksiin, koska siihen ei pystytä osoittamaan työaikaa	2	2	4	työjärjestelyt, mutta ne eivät välttämättä onnistu, kun henkilöstöresurssi on niukka, vakituisen varahenkilöstön lisääminen	esimiehet	jatkuva seuranta, kehityskeskustelut

Varahenkilöjärjestelmä	Toimipisteitä tai osastoja joudutaan sulkemaan tai laittamaan omaatoimille ylläpitävien poissaolojen vuoksi, koska ei ole varahenkilöstöä tai ei ole lupaa sijaisrekryyn	4	3	12	työjärjestelyt, mutta ne eivät välttämättä onnistu, kun henkilöstöresurssi on niukka	tulosaluejohtajat, höstöpalvelut	jatkuva seuranta
Henkilöstön perehdytys Työtehtävien eriyttäminen	perehdyttämisohjelmaa ei toteuteta, perehdytykseen käytettävä työajan käyttö ei ole niin tehokasta kuin voisi olla - kun ei hokaa, niin turha työ menee hukkaan...	2	1	2	riittävä aika perehdytyksen, perehdytyksen etenemisen tsekkaaminen ja tarvittaessa lisääminen	esimiehet	jatkuva seuranta
Henkilöstön työhyvinvointi	palvelujen tuottaminen ja työyhteisön ilmapiiri voivat kärsiä, eri tahoilta tulevat paineet lisääntyvät (talous, päättäjät, asiakkaat)	4	2	8	hyvä johtaminen, ennakointi, huomio vuorovaikutukseen ja olosuhteisiin	esimiehet, höstöpalvelut	jatkuva seuranta
Työturvallisuus	turvallisuus heikkenee esim. yksin työskennellessä, viottuneet laitteet ja koneet, asiakkaan epäasiallinen käyttäytyminen	4	3	12	turvajärjestelyt ja henkilökunnan perehdytys, koneiden ja laitteiden säännölliset huollot ja huoltosuunnitelmien ylläpito, työn suunnittelu, ennakointi	esimiehet, höstöpalvelut	jatkuva seuranta, tilanteiden raoroointi järjestelmiin ja niiden läpi käynti säännölliset seurantapalaverit, joissa raportoidaan -> toimenpiteet "ongelmien" poistamiseksi
Työterveyshuolto	mitä kuuluu työnantajan "ostamaan" työterveyspakettiin -> tämänmukaiset palvelut annetaan henkilöstölle	3	2	6	työterveyshuollon palvelupaketin tunteminen, höstö	esimiehet, höstöpalvelut, esimiehet, työterveyshuolto	
Tietojärjestelmät (tietosuoja- yms. asioista laaditaan vuosittain myös erillinen tietotilinpäätös)							
Tietojärjestelmien toimivuus	ongelmat palvelujen tuottamisessa, aikaa menee toimimattomuuden syiden selvittelyyn, pilottina oleminen vai hyvä kakkonen?	4	2	8	tukitoimien nopeus	tietohallinto, Meita	jatkuva seuranta ja raportointi tietohallintoon
Tietojärjestelmien ajantasaisuus				0			
Tietojärjestelmien turvallisuus	ei julkisten tietojen karkaaminen näpeistä työaika hukkaantuu, kun tietoja koostetaan manuaalisesti	5	2	10	työasioissa käytetään ta:n tarjoamia järjestelmiä	tietohallinto, Meita, esimiehet	jatkuva seuranta ja raportointi tietohallintoon
Tietojärjestelmien yhteensopivuus	tietoturvallisuuden ja tietosuojan vastainen toiminta (tietämättömyyttään)	2	2	4	rajapintojen tunnistaminen ja huomiointi	tietohallinto, Meita	jatkuva seuranta ja raportointi tietohallintoon
Tietojärjestelmien käyttöoikeudet, salassapito		5	2	10	koulutus uusille valmistelijolle/esittelijöille, kertauskoulutusta kaikille	tietohallinto, Meita, käyttäjät	jatkuva seuranta ja raportointi tietohallintoon
Hankinnat							
Julkiset hankinnat, kilpailutukset	hankintojen epäonnistuminen tai viivästyminen hankintapäätöksistä tehtyjen valitusten vuoksi	3	2	6	tarjouspyyntöjen huolellinen valmistelu	hankintoja tekevät, hankintatiimi	jatkuva seuranta
Pienhankinnat (omat hankintaohjeet ja niiden noudattaminen)	ei tunnetta kaupungin hankintaohjetta	3	2	6	ohjeiden noudattaminen	hankintoja tekevät	jatkuva seuranta
Hankintavaltuudet ja niiden noudattaminen	ei tunnetta kaupungin hankintaohjetta	3	2	6	ohjeiden noudattaminen	hankintoja tekevät	jatkuva seuranta
Hankintojen toteutumisen seuranta ja raportointi (ml. määrärahat) (esim. ostolaskujen ja hankintasopimuksen keskinäinen vastaavuus)	väärin tilattu/väärin vastaanotettu	3	2	6	huolellinen seuranta	hankintoja tekevät	jatkuva seuranta
Sopimukset ja projektit							
Sopimusten hallinta ja seuranta (sopimusten noudattaminen, voimassaolo, irtisanominen, optiovuodet)	sopimukset "pöytälaatikossa"	3	2	6	sopimusten keskitetty sähköinen säilyttäminen	sopimustahot	jatkuva seuranta
Projektit (käynnissä olevat ja suunnitellut): asettaminen, ohjeistus, talousarviossa huomiointi, toteutuminen, seuranta ja rahoituksen hakeminen	projektit eivät toteuta strategiaa, omarahoitusosuuksien varaaminen budjettiin, hankehaut käynnistävät "yllättäen"	3	2	6	projektien suunnittelu ajoissa	projektin vastuuhenkilöt	jatkuva seuranta, myös rahoittajatahon kanssa
Ostopalvelukumppaneiden suorittamisen seuranta	ei saada sitä, mitä on tilattu - laatu ja/tai määrä tyytymättömät asiakkaat, palaute ei kehitä toimintaa, maine kuva kärsii	3	2	6	säännöllinen seuranta	hankintoja tekevät	jatkuva seuranta
Asiakaspalautteet/valitukset ostopalveluista		3	2	6	asiakaspalautteeseen vastaaminen ja toiminnan korjaaminen	sopimusumppanit	jatkuva seuranta
Omaisuuks							
Kiinteistöjen kunnossapito, kuntoarviot, toimitilat, kulunvalvonta	sisäilmahaittojen aiheuttamat terveyshaitat, varastotilojen riittävyys ja sopivuus sekä etäisyys toiminnasta, asiaankuulumattomat henkilöt toimitiloissa, ilikvalta	4	2	8	kiinteistöjen kunnossapito, tilapalveluille tiedottaminen ongelmista heti ne havaittuaan, riittävien säilytystilojen turvaaminen	ASTO, tilojen käyttäjät	jatkuva seuranta
Koneet ja laitteet	laitteiden toimimattomuus, tapaturmat	4	2	8	säännöllinen huolto, toiminnan mukaiset ja ajantasaiset laitteet	ASTO, tilojen käyttäjät	jatkuva seuranta
Investointisuunnitelmat: tarvekartoitukset, kustannusarviot	epäkelvot toimitilat, riittävän kaluston turvaaminen esim. uusin pävikoteihin, kouluihin	4	3	12	sisäisen asiakkaan tarpeen kuuleminen ja ymmärtäminen	ASTO, vahtimestarit,	ta-valmistelun yhteydessä
Omaisuiden valvonta ja inventoinnit	välipitämättömyys aiheuttaa rahallista menetystä	3	2	6	seuranta, inventoinnin säännöllisyys	esimiehet	jatkuva seuranta
Tiedonkulu							
Tiedonkulu johdolle, kuntalaisille, henkilöstölle, sidosryhmille	oikea-aikainen osallistaminen, ongelmatilanteet, jotka olisi voitu välttää	3	2	6	suunnitellaan tiedonkulu tarkemmin, oikea-aikainen tiedottaminen	tulosalueet, ao. viestintätiimi, viestintäpalvelut	jatkuva seuranta
Tiedottaminen (kuntalaisille, sidosryhmille)	ongelmatilanteet, jotka olisi voitu välttää	3	2	6	suunnitelmallisuuden parantaminen, oikea-aikainen tiedottaminen	tulosalueet, ao. viestintätiimi, viestintäpalvelut	jatkuva seuranta
Muut							
toiminnasta nousevat muut riskitekijät				0			
A. (omaa tekstiä)				0			
B. (omaa tekstiä)				0			

KAUPUNKI tuhansina euroina	Hankkeen suuruus- luokka (arvio)	TOT. 2021 (meno- arvio)	TA2022 menot tulot	TS2023 menot tulot	TS2024 menot tulot	TS2025 menot tulot	Horisontti- hanke	Σ TOT.2021 (arvio) + TA2022	Σ Investoinnit yhteensä vuosina 2022-25
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT									
KIINTEÄ OMAISUUS									
RAKENNUKSET									
TALONRAKENNUSINVESTOINNIT									
Liikelaitokset									
Päiväkodit									
Itäisen alueen päiväkotiratkaisu (Tikanpelto, Peitsari, Oravanesä, Launiala, ryhmäperhepäivähoito Untuvikot ja Peippoiset) ****									
Tikanpellon päiväkotii ****								0	0
Korvaava uudisrakennus (70 lasta), oma/vuokra	-1600	-50	-150					-200	-150
Kalustus (varhaiskasvatus)	-100				-100			0	-100
Launialan koulun muutos päiväkodiksi ****	-3300		-200	-3100				-200	-3300
Kalustus (varhaiskasvatus)	-100			-100				0	-100
Peitsarin päiväkotii ****									
Korvaava uudisrakennus (140 lasta), oma/vuokra	-4000			-1500	-2500				
Kalustus (varhaiskasvatus)					-100				
Lähemäkitalon päiväkotii, piha	-70	-20	-50					-70	-50
Ristiinan päiväkotii (130 lasta)								0	0
Ihastjärven entisen koulurakennuksen siirto	-2300		-1500	-800				-1500	-2300
Kalustus (varhaiskasvatus)	-150			-150				0	-150
Rölliin päiväkotii, julkisivut	-200			-200				0	-200
Päivystävien päiväkotien (4 kpl) kesäolosuhteiden hallinta	-200		-200					-200	-200
Koulut									
Eteläinen aluekoulu - kampus (yhtenäiskoulu, 850 opp.)	-28500							0	0
Korvaava uudisrakennus, oma tase	-27500	-1500	-12000	-13000	-1000			-13500	-26000
Kalustus (perusopetus)	-1000			-850	-150			0	-1000
Itäinen aluekoulu - kampus ****	-17000							0	0
Korvaava koulun uudisrakennus (n. 500 opp.),	-16500		-100	-300	-11000	-5100		-100	-16500
Kalustus (perusopetus)	-500					-500		0	-500
Korvaava päiväkodin uudisrakennus (n. 130 lasta), oma tase			-100	-4000				-100	-4100
Kalustus (varhaiskasvatus)					-100			0	-100
Päämajakoulun muutokset Rouhialan koulua varten	-350				-350			0	-350
Ristiinan yhtenäiskoulun (n. 400 opp.) kehittäminen	-450	-30	-450					-480	-450
Tuppuralan alakoulun (n. 155 opp.) pihan kunnostus	-200					-200		0	-200
Lyseon yläkoulun peruskorjaus (n. 400 opp.)	-7000						-7000	0	0
Mikkelin lukio (n. 750 opisk.), koulun uusi sijainti, vuokraus				-200				0	-200
Kalustus (lukio-opetus)						-750			
Kulttuuri									
Konsertti- ja kongressitalo Mikael, kunnostus	-5000	-50	-100	-100	-100	-5000		-150	-5300
Teatteritalo								0	0
Vesikatton uusiminen ja julkisivut	-2000			-2000				0	-2000
Peruskorjaus	-5000						-5000	0	0
Laajennusosa (iso näyttämö pohjoispuolelle)	-12000						-12000	0	0
Jalkaväkimuseon esteettömyys ja vesikatko	-400		-400					-400	-400
Graniittitalo peruskorjaus (realisoitavien listalla)	-8000							0	0
Taidemuseon tilaratkaisu								0	0
Pääkirjastorakennus								0	0
Vesikatton uusiminen	-800			-800				0	-800
LVIS-peruskorjaus	-3500					-3500		0	-3500
Nuoris									
Liikunta									
Hänninkentän huoltorakennus TULOT								0	0
Hänninkentän huoltorakennus MENOT	-3000				-3000			0	-3000
Rantakylän tekonurmi, TULOT								0	0
Rantakylän tekonurmi, MENOT	-400						-400	0	0
Rantakeitaan uimahallin uudistaminen sekä allasalue	-4000						-4000	0	0
Yleisurheilukentän kunnostus, Haukivuori	-100					-100		0	-100
Urheilupuisto, jalkapallo- ja tenniskenttien uudistaminen	-500					-500		0	-500
Rantakylän uimahallin kloorikone	-150		-150					-150	-150
Ladun siirto ja ensilumenladun sijoittaminen Kalevan	-250		-250					-250	-250
Karkialammen kuntotalon viereinen urheilukenttä	-25			-25				0	-25
Julkiset rakennukset									
Kiinteät rakenteet									
Liikkuminen									
Uimarantojen kunnostukset		-20	-50	-50	-50	-50		-70	-200
Liikuntapaikkarakentaminen ja kunnostus **			-100	-125	-125	-125		-100	-475
Latureitin jatko ja valaistus, Ristiina	-150					-150		0	-150
Ristiinan tekonurmi, TULOT					50				
Ristiinan tekonurmi, MENOT	-330			-30	-400			0	-430
Otavan lähiliikuntapaikka (koulun urheilukenttä)		-200				-200		-200	-200
IRTAIN OMAISUUS									
Koneet ja kalusto									
Sivistyksen palvelualue									
Kasvatus- ja opetuslautakunta			-215	-175	-175	-175		-215	-740
Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta			-195	-175	-175	-175		-195	-720
ARVOPAPERIT JA OSUUDET									
INVESTOINNIT YHTEENSÄ									
TULOT									
MENOT									
NETTOINVESTOINTI									

TASEYKSIKKÖ JA LIKELAITOKSET	Hankkee								
------------------------------	---------	--	--	--	--	--	--	--	--

tuhansina euroina	n suuruus- luokka (arvio)	TOT. 2021 (meno- arvio)	TA2022		TS2023		TS2024		TS2025		Horisontti- hanke	Σ TOT.2021 (arvio) + TA2022	Σ Investoinnit yhteensä vuosina 2022-25
			menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot			

Poistotaso n. 23,5 milj euroa.

- * Kaupunkirakenneselvitys (kaupunginvaltuusto 18.6.2018 § 71). Ennen hankkeiden toteuttamisen aloittamista tehdään erillinen hankekohti
- ** Työohjelma vahvistetaan käyttötaloussuunnitelmassa
- *** E-S Pelastuslaitoksen investointien kuntaosuudet kirjataan käyttötalouteen. Tuloissa on avustukset ja pysyvien vastaavien myyntivoitot.
- **** Asia ratkaistaan Itäisen alueen päiväkotij- ja kouluratkaisun yhteydessä.